

An aerial photograph of a coastal region, likely the Østjysk region in Denmark. The image shows a dense network of waterways, including rivers and streams, flowing through a landscape with patches of green vegetation and brownish terrain. The water bodies are interspersed with land, creating a complex, interconnected pattern. The sky is overcast with soft, diffused light.

Kolding i en Østjysk kontekst

v. Byplankonsulent Holger Bisgaard

Bisgaards kontor 26. april 2021

26. april 2021

Kolding i Østjysk kontekst. Holger Bisgaard, Bisgaards kontor

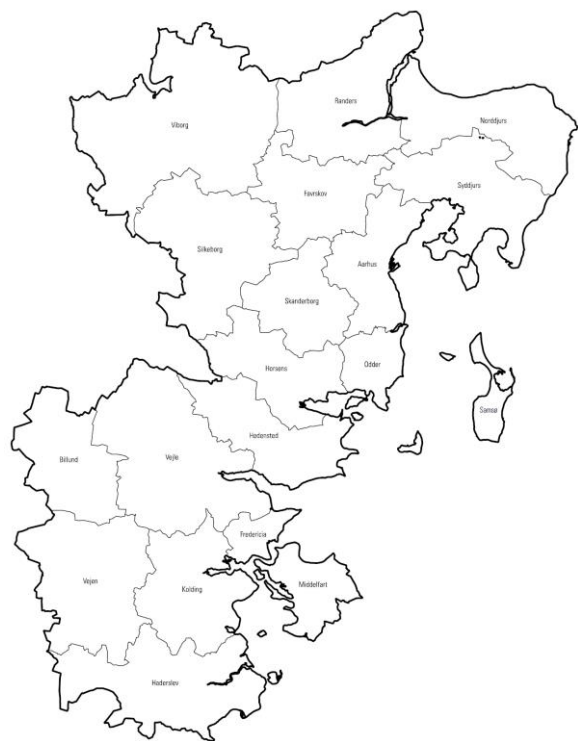
Disposition og præsentation

- Østjylland i Nordeuropa
- Østjylland – status og udvikling
- Erhverv
- Infrastruktur
- Turisme, vand og klima
- Scenarier
- Østjylland med natur og miljø som driver
- Østjylland Europas nye konkurrencedygtige region
- Østjylland den nære velfærdsby

2018 Stifter af Bisgaards kontor.

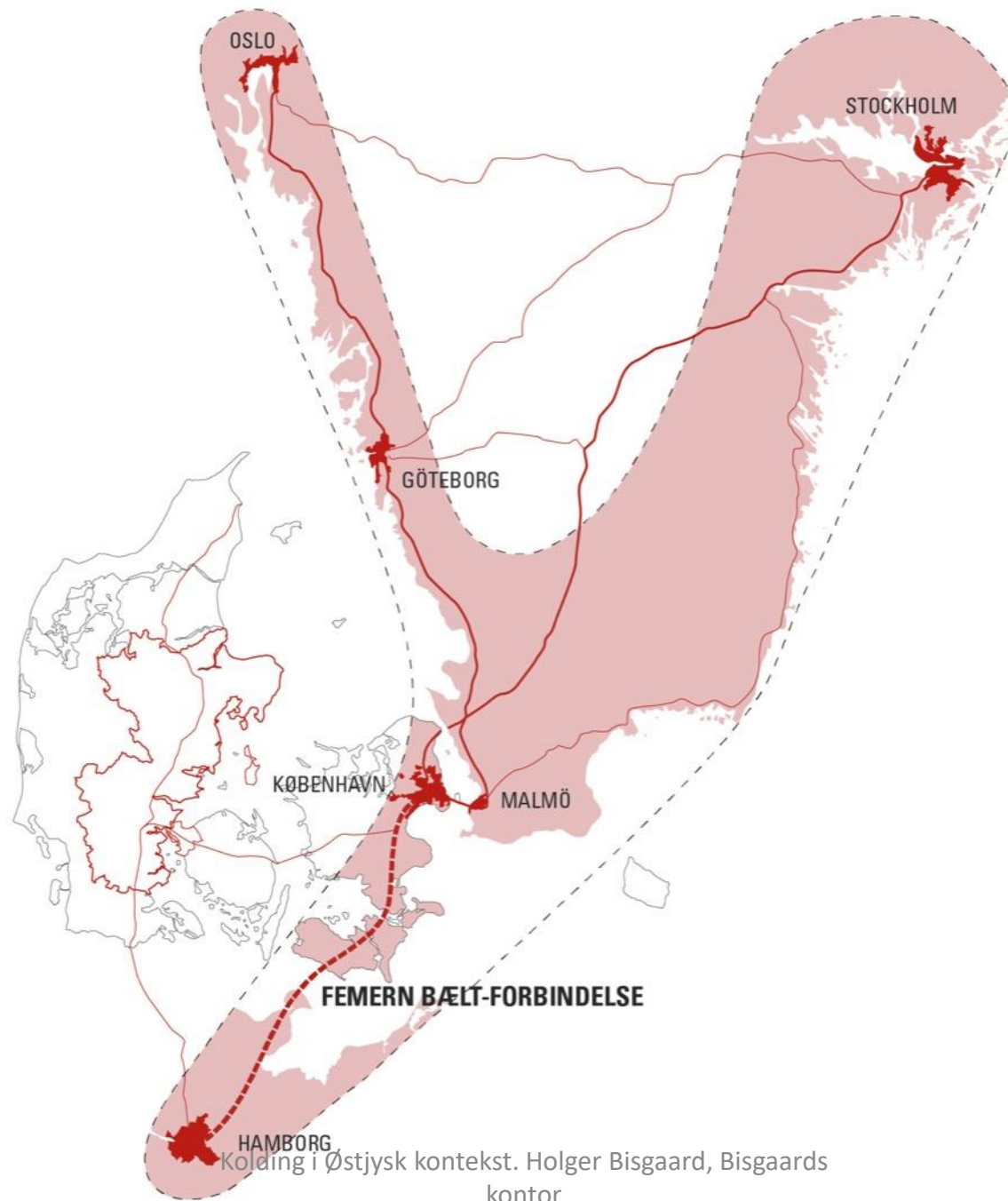
Kunder: investorer, kommuner og interesseorganisationer
Tidligere chef for planlægning i staten og i København og Roskilde kommuner

26. april 2021

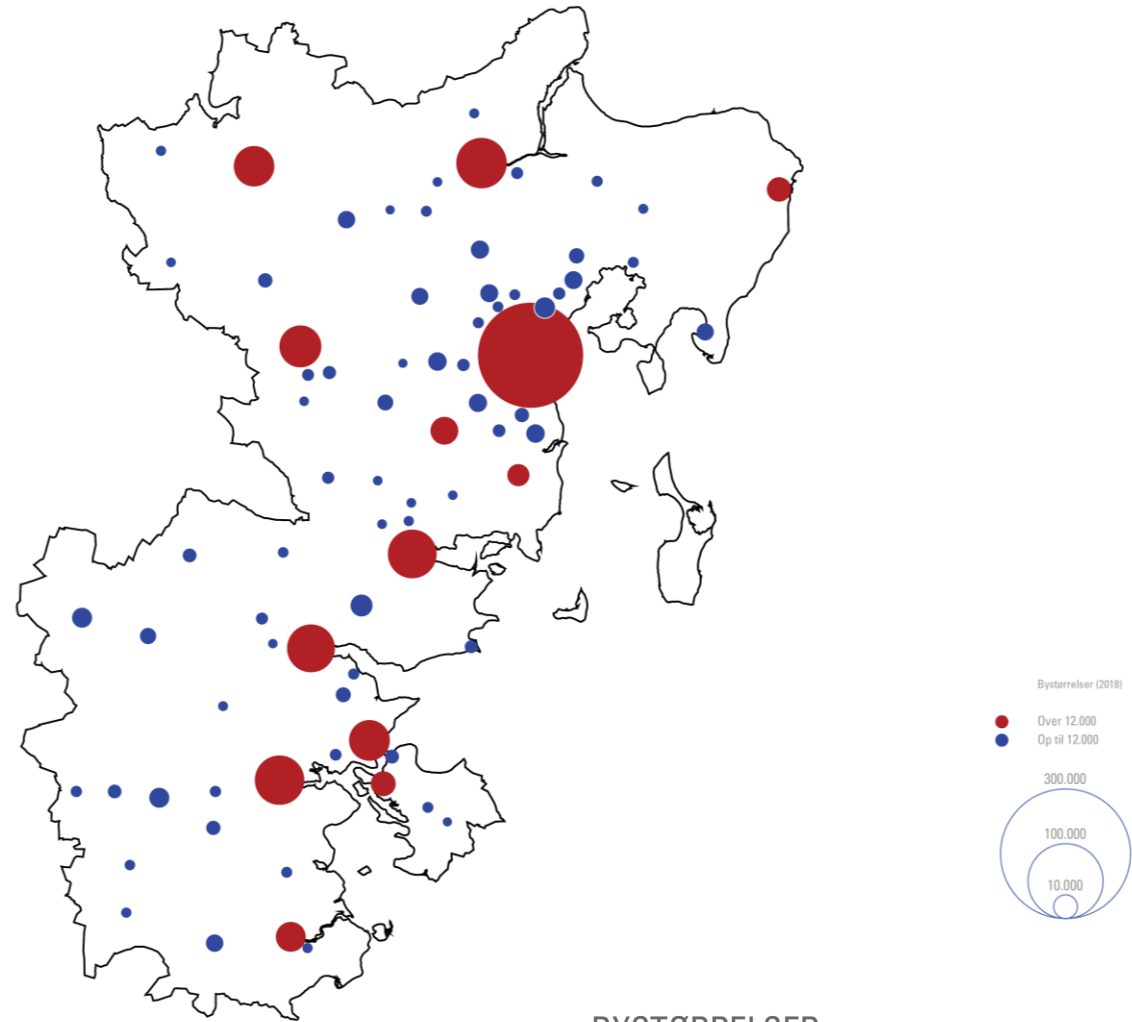
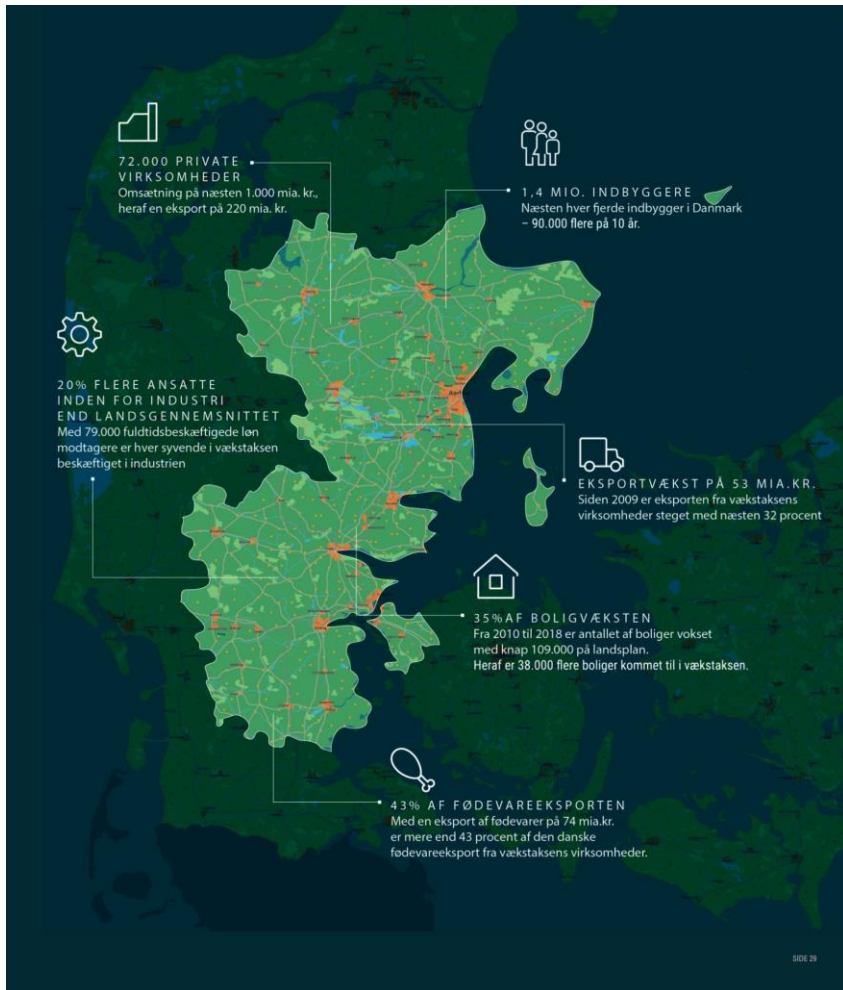
Kolding i Østjysk kontekst. Holger Bisgaard, Bisgaards kontor

26. april 2021

Kolding i Østjysk kontekst. Holger Bisgaard, Bisgaards kontor

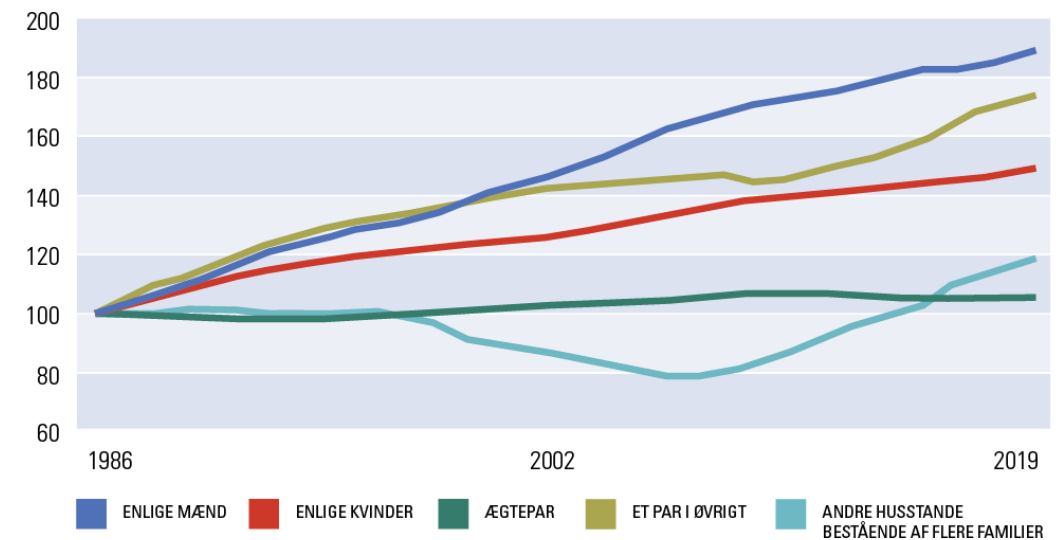
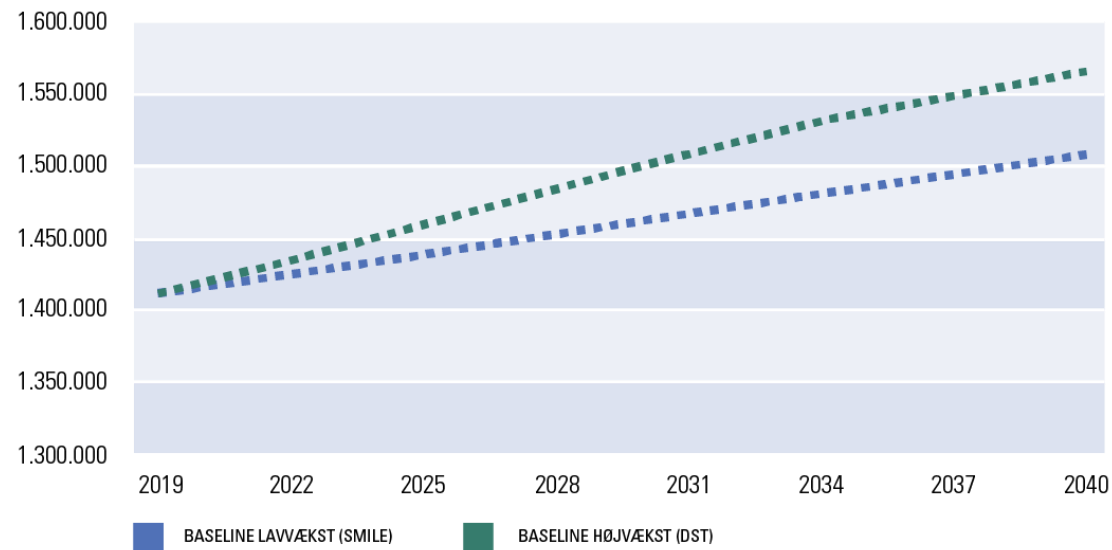
HVEM ER VI?

BYSTØRRELSER

VI BLIVER FLERE OG DER KOMMER FLERE SINGLER

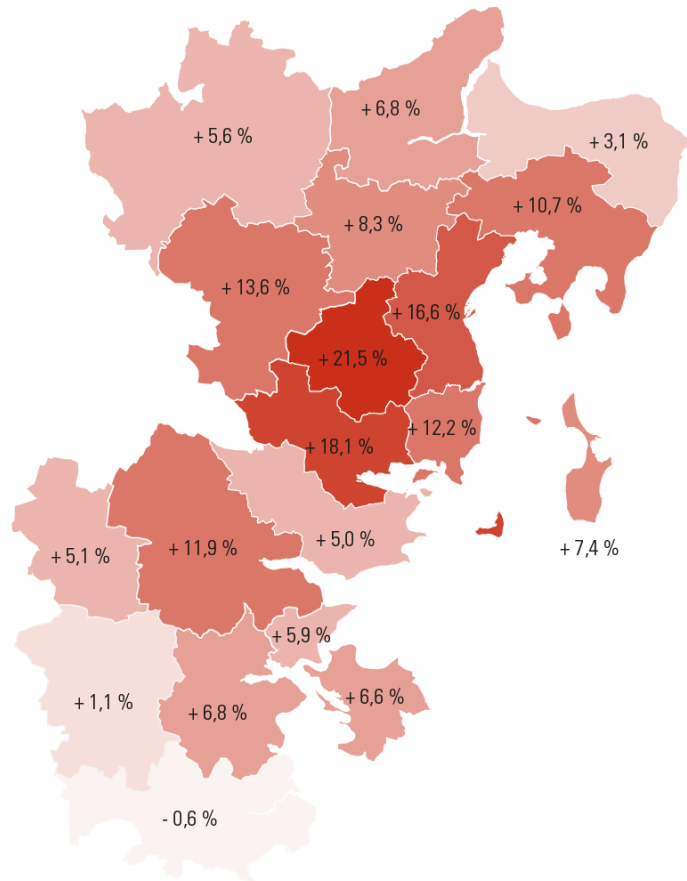
DEN KLASSISKE FAMILIE STAGNERER I ANTAL, MENS ANTALLET AF SPECIELT ENLIGE MÆND STIGER

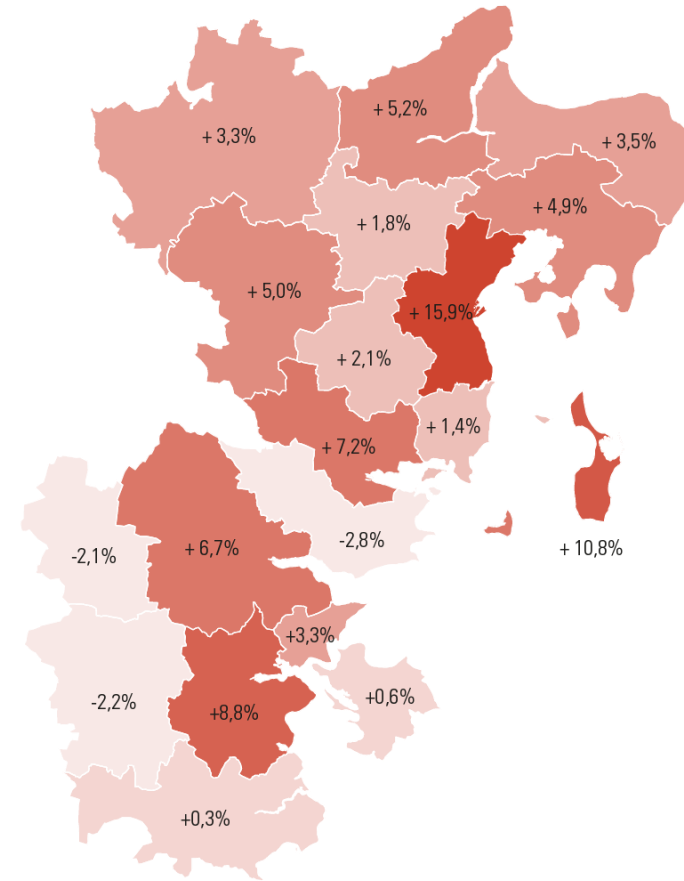
BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING FOR ØSTJYLLAND

UDVIKLINGEN I FAMILIEFORMERNE I ØSTJYLLAND

VÆKSTEN FORDELER SIG FORSKELLIGT EFTER KONJUNKTUREN

HØJVÆKSTSCENARIE 2019-2040 (Danmarks Statistik)

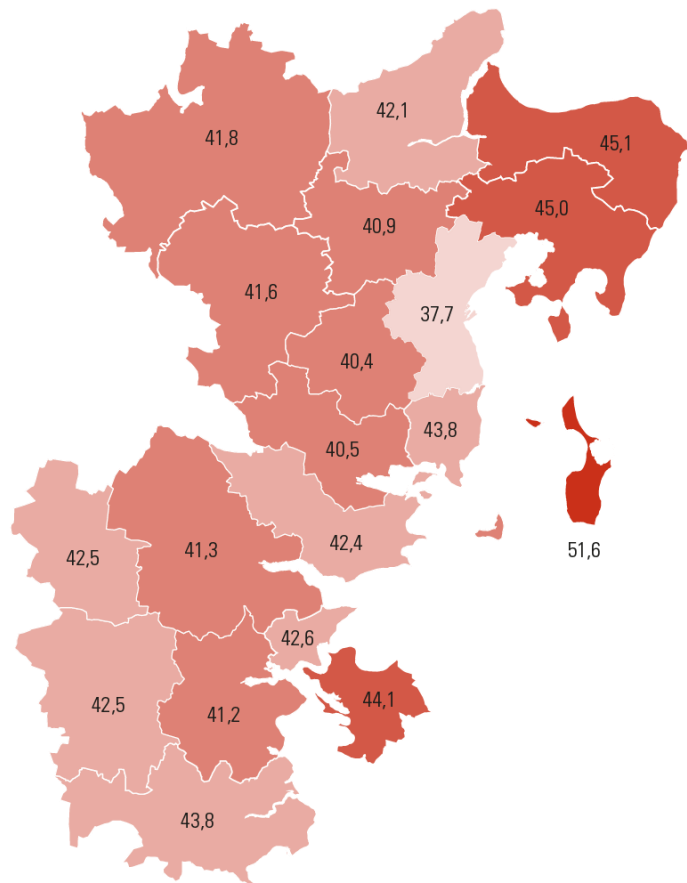

LAVVÆKSTSCENARIE 2019-2040 (SMILE)

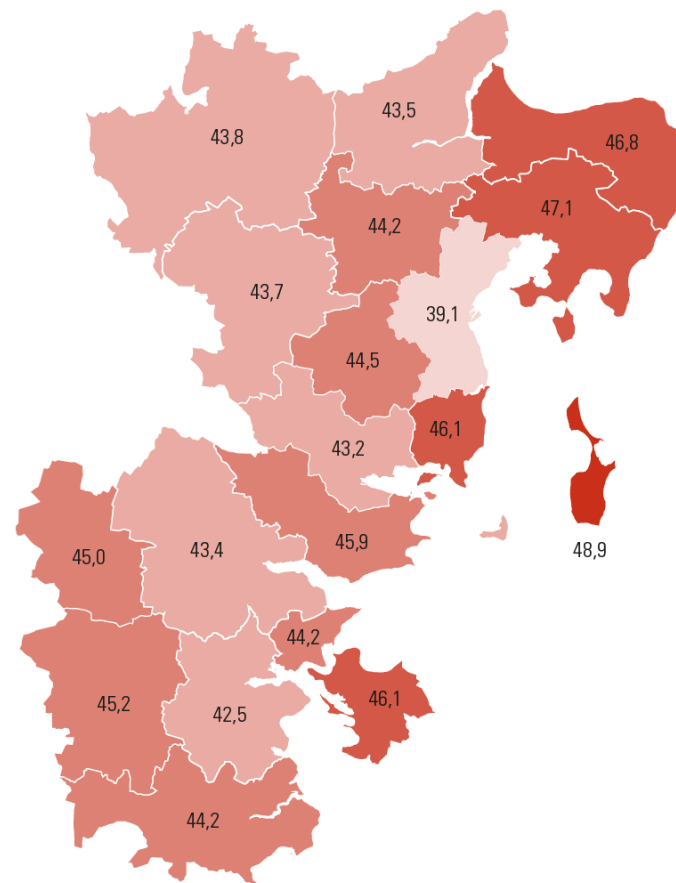

VI BLIVER ÆLDRE

GENNEMSNITSALDEREN 2019-2040

2019 (Danmarks Statistik)

FORVENTET 2040 (Danmarks Statistik)

ØSTJYLLAND STÅR STÆRKT

- Der er 355.000 fuldtidsjob i det private erhvervsliv
- Det svarer til 65% af den samlede arbejdsstyrke
- Eksporten fra Østjylland er på 220 mia. kr.
- Steget med 53 mia. kr. på 10 år
- Tyskland er det vigtigste marked

BESKÆFTIGEDE I VÆRDIKÆDERNE

Andel af hele landet

Møbler/Beklædning

30%

Fødevarer

28%

Transport

27%

Energi/Miljø

26%

Bygge/Bolig

26%

Øvrige erhverv

23%

IT/Kommunikation

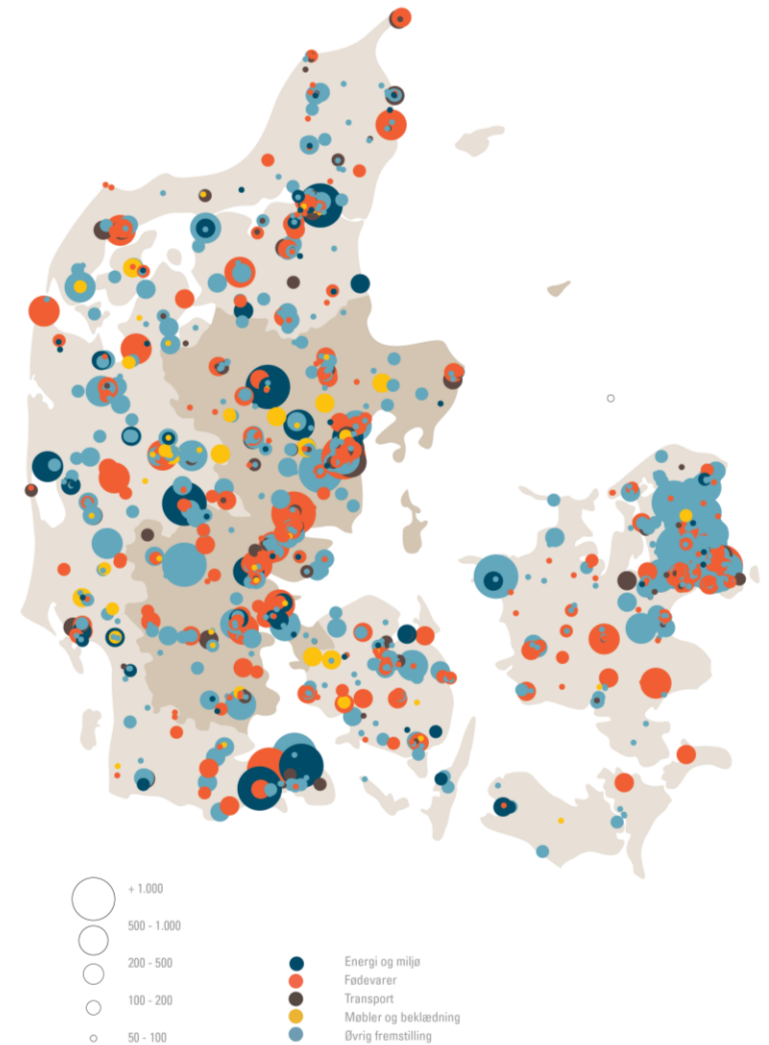
22%

Turisme

21%

Medico/Sundhed

15%

STYRKEDE OG SPIRENDE POSITIONER

Det går rigtig stærkt, og aktiviteten har været høj i vækstak- sens virksomheder de seneste år. Både beskæftigelse og produktivitet er steget betragteligt næsten hele vejen rundt. Ikke blot de specialiserede styrkepositioner, men også de øvrige erhvervsklynger viser med en hastig vækst, hvordan bybåndet i stigende grad får national betydning på næsten alle erhvervsområder.

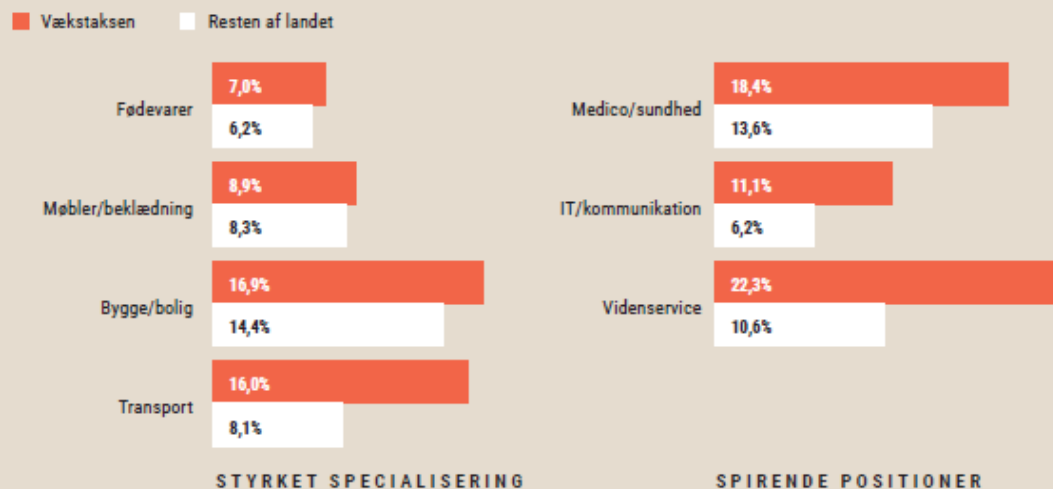
De nationale styrkepositioner er gennem de senere års stigende økonomiske aktivitet blevet cementeret blandt de veletablerede klynger i den østjyske byregion. Næsten uden undtagelse er styrkepositionerne underbygget med en vækst, der har været højere end i resten af landet.

Vækstaksens markante specialiseringer inden for Fødevarer og Møbler/beklædning er med beskæftigelses- og produktivitetsvækst over landsgennemsnittet blevet slået grundigt fast.

De store ressourceområder Bygge/bolig og Transport er brancher, der er tilstede med stor beskæftigelse i alle dele af landet. De har derfor heller ikke tidligere kunnet aflæses som tydelige specialiseringer for vækstaksen. Men med vækstrater de seneste fire år på et højt niveau og særligt et transportområde, der virkelig rykker fra resten af landet, fremstår områderne som stadigt stærkere regionale positioner.

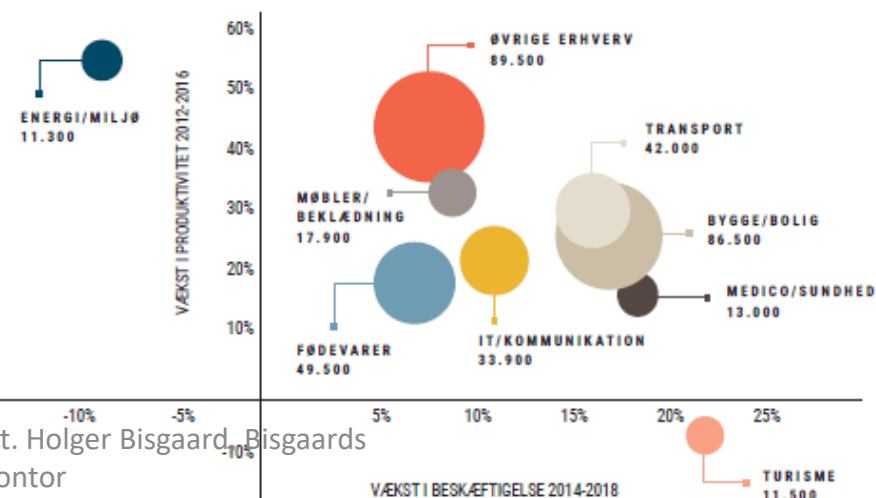
NYE OG GAMLE VÆKSTOMRÅDER

Beskæftigelsesudvikling 2014-2018

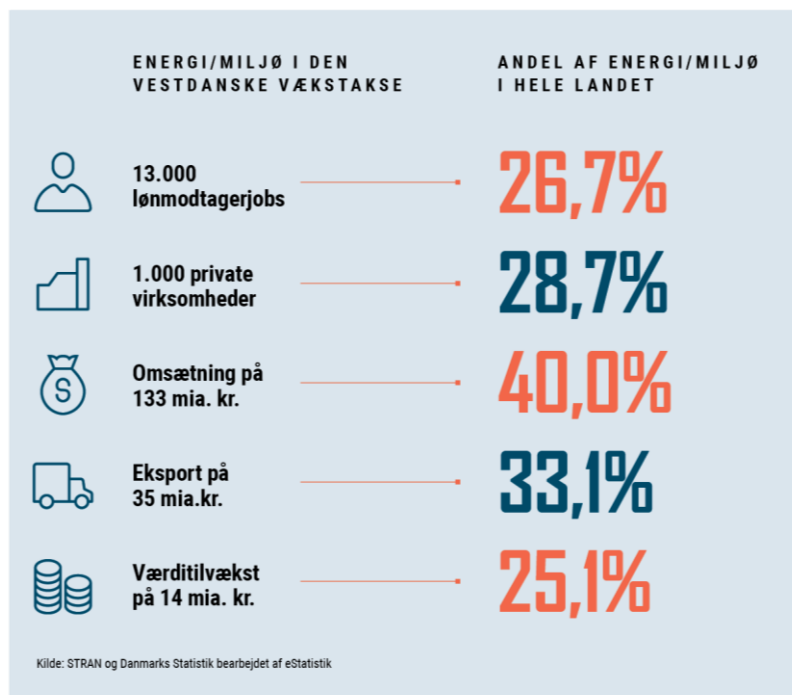
VÆKST I PRODUKTIVITET OG BESKÆFTIGELSE

Antal årsværk

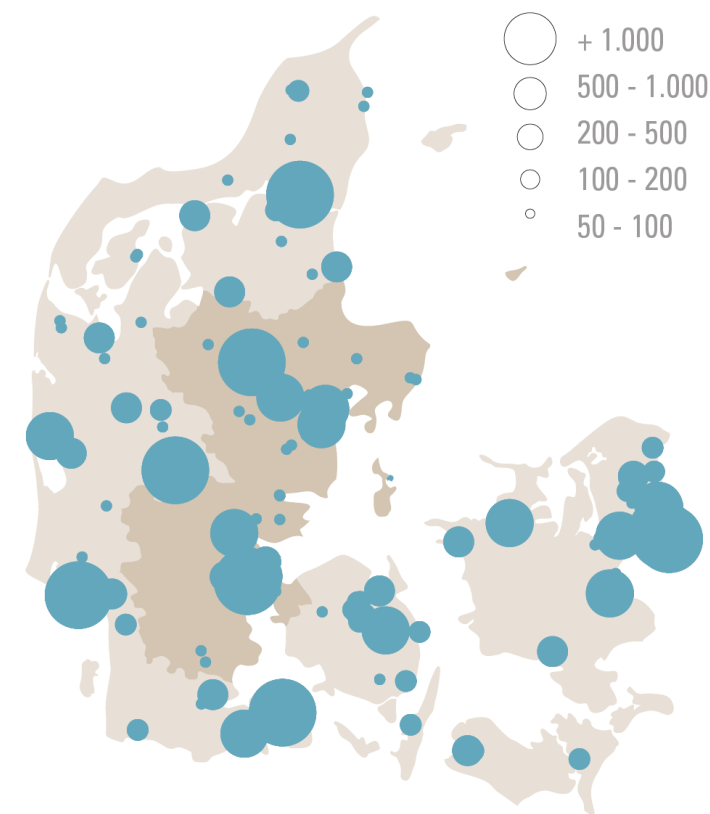
Kilder: STERN og Danmarks Statistik bearbejdet af eSatsstatik

ØSTJYLLAND STÅR STÆRKT – MILJØ OG ENERGIOMRÅDET

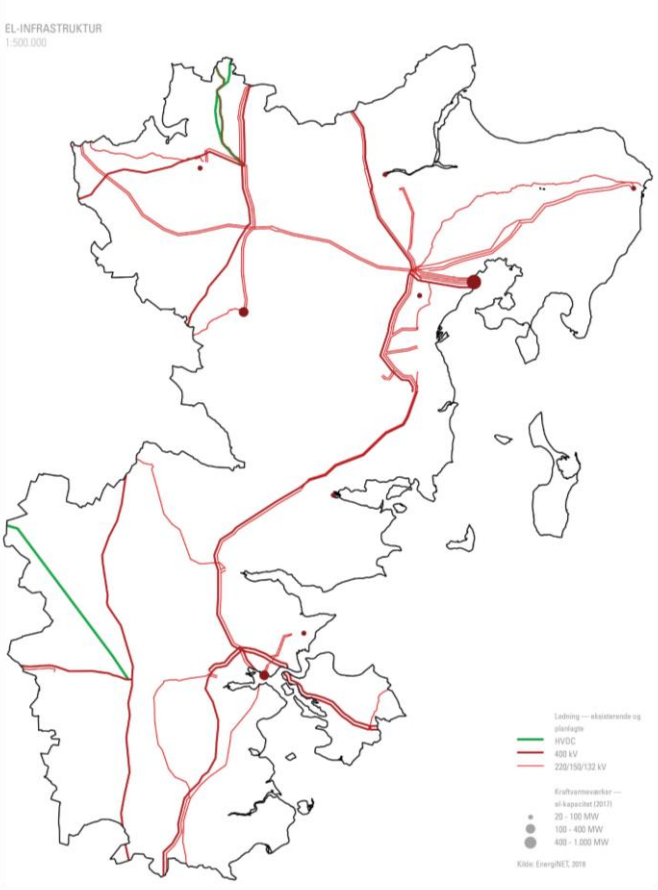
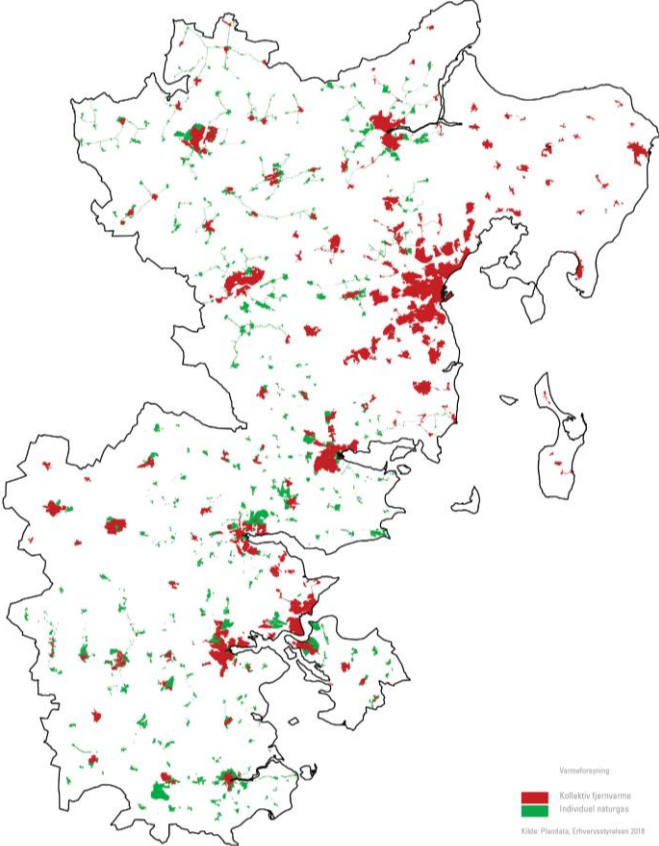
Eksempler på regionale virksomheder:

- Grundfos A/S, Viborg
- Ørsted Wind Power A/S, Fredericia
- MHI Vestas Offshore Wind A/S, Aarhus
- Siemens Gamesa Renewable Energy A/S, Vejle
- Vestas Manufacturing A/S, Aarhus
- LM Wind Power A/S, Kolding
- Global Wind Service A/S, Fredericia
- Danske Commodities A/S, Aarhus

ENERGI-/MILJØVIRKSOMHEDER
MED MERE END 50 ANSATTE

VARME OG EL INFRASTRUKTUR

VARMEFORSYNING

EL INFRASTRUKTUR

Kolding havn – en del af trekantens logistikcenter

- Kolding er en af de få havne som er jernbanebetjent i DK
- 450 direkte ansat i havnen, men afledte arbejdspladser er ca. 4.000

Kilde: Danske havne

26. april 2021

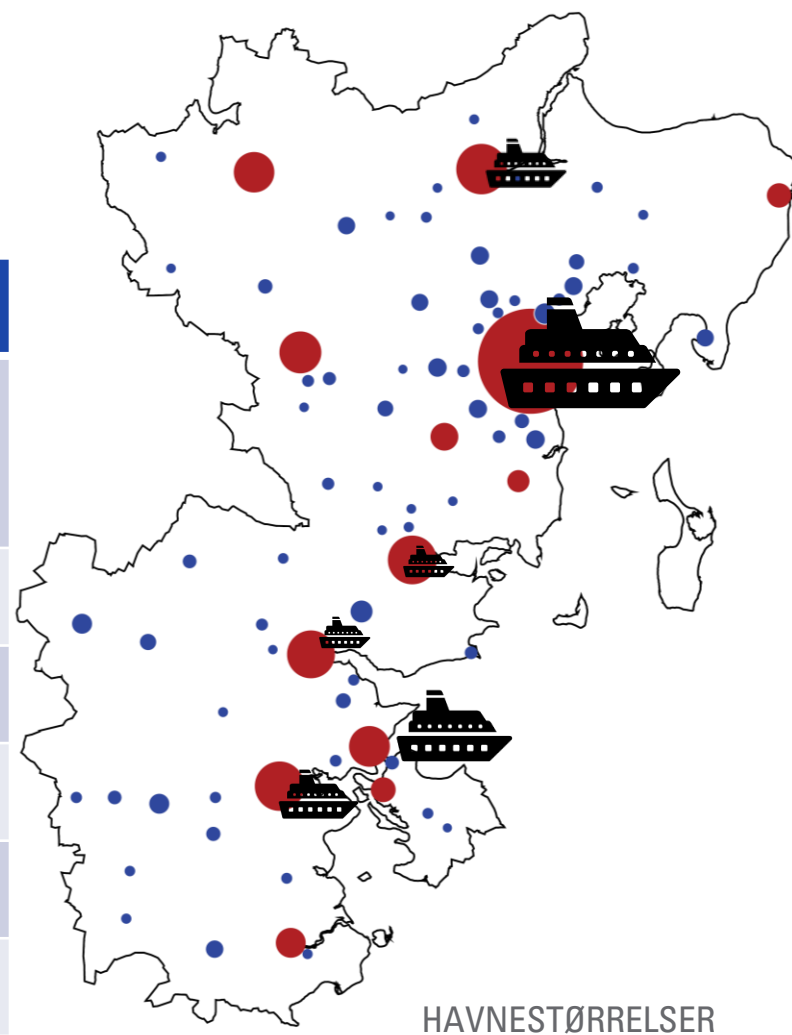

Kolding i Østjysk kontekst. Holger Bisgaard, Bisgaards kontor

HAVNE I ØSTJYLLAND

Godsmængder i alt

	2018	2019	
Kolding	1249	1131	Tørlast, landbrug, papir, bitumen
Fredericia	6897	6872	Megen olie
Vejle	833	767	Stål
Horsens	797	719	
Aarhus	8496	8618	containere
Randers	1280	1169	Alsidig havn
Esbjerg	4450	4314	Kul, færger

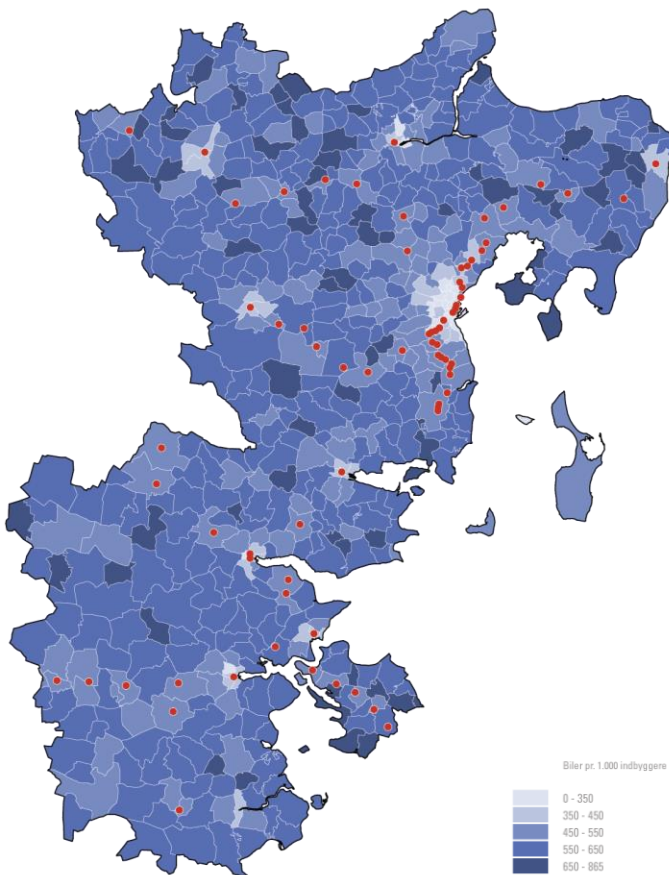

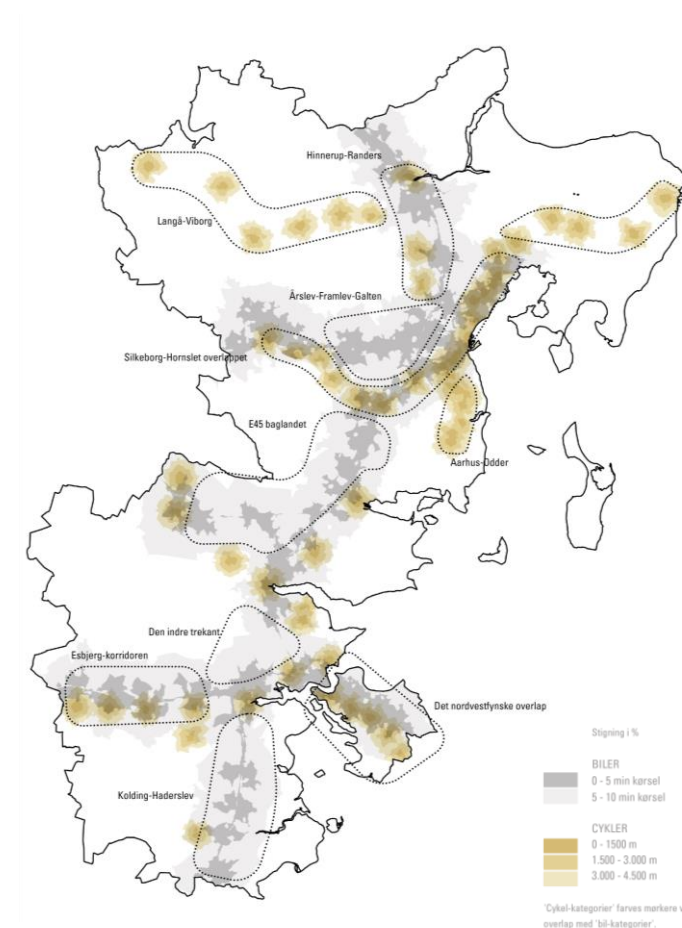

ADGANG TIL MOTORVEJ OG JERNBANE

- Adgang til motorvej inden for 10 min.
1 mio. indbyggere
- Adgang til jernbane inden for 10 min.
600.000 indbyggere
- Adgang til jernbane inden for 15. min.
800.000 indbyggere
- Stationers beliggenhed illustrerer også bytæthed
- Landsgennemsnittet er 445 pr. 1000 indbyggere. Østjylland 480.

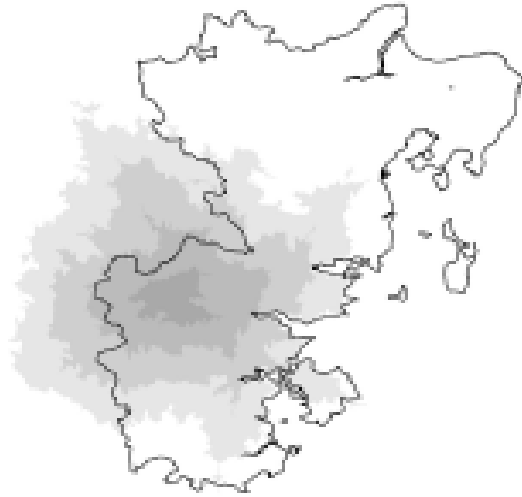

BILEJERSKAB OG STATIONER

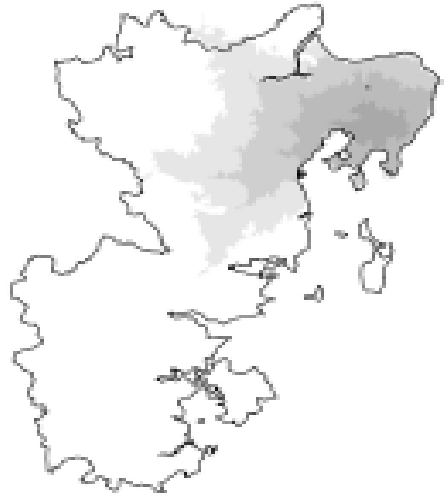
ADGANG TIL HOVEDINFRASTRUKTUR

LUFTHAVNENES OPLAND

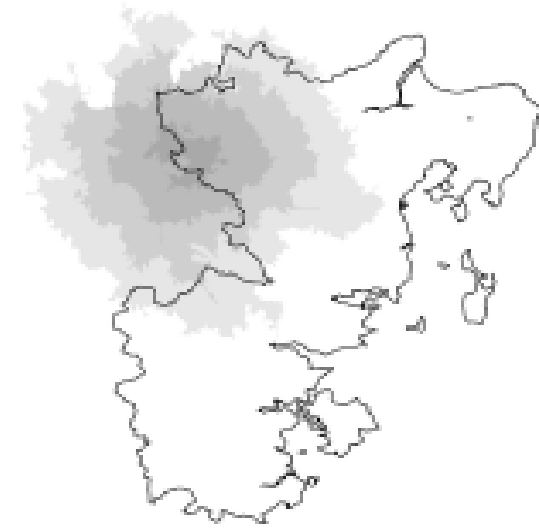
BILLUND

15 min	22.600
30 min	125.900
45 min	436.600
60 min	969.500

TIRSTRUP

15 min	11.700
30 min	102.100
45 min	404.300
60 min	691.100

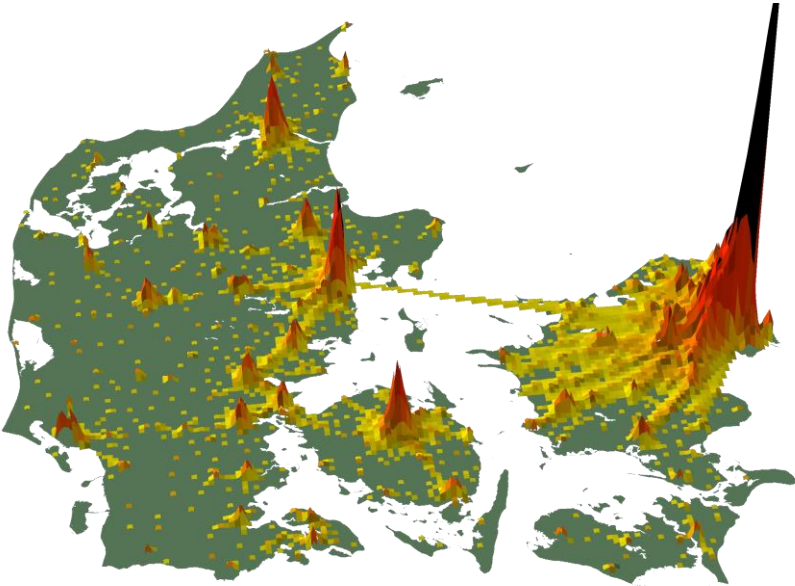

KARUP

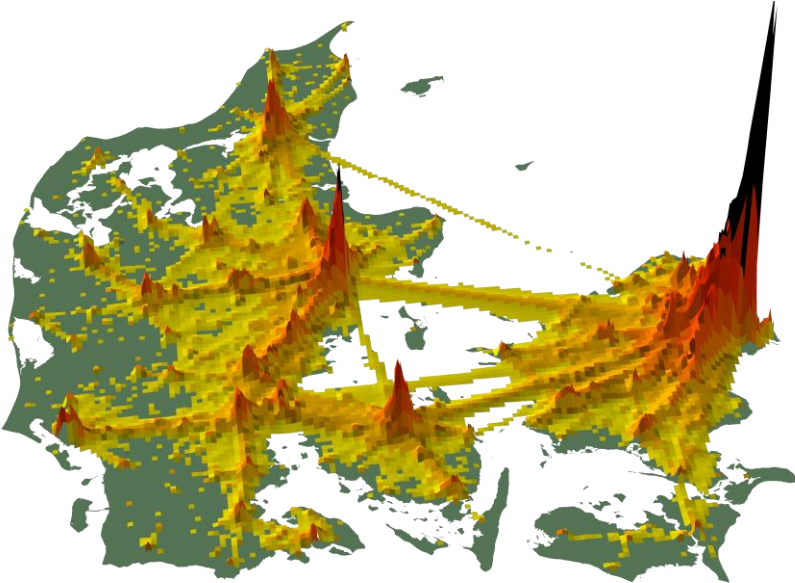
15 min	8.800
30 min	156.200
45 min	408.800
60 min	601.500

Isokroner og antal indbyggere bosat inden for forskellige pendlingsafstande.

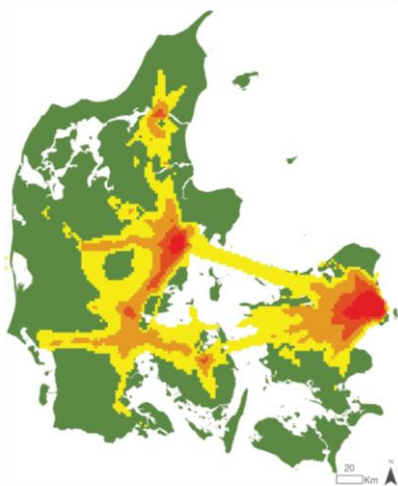
PENGLING 1982 OG 2017

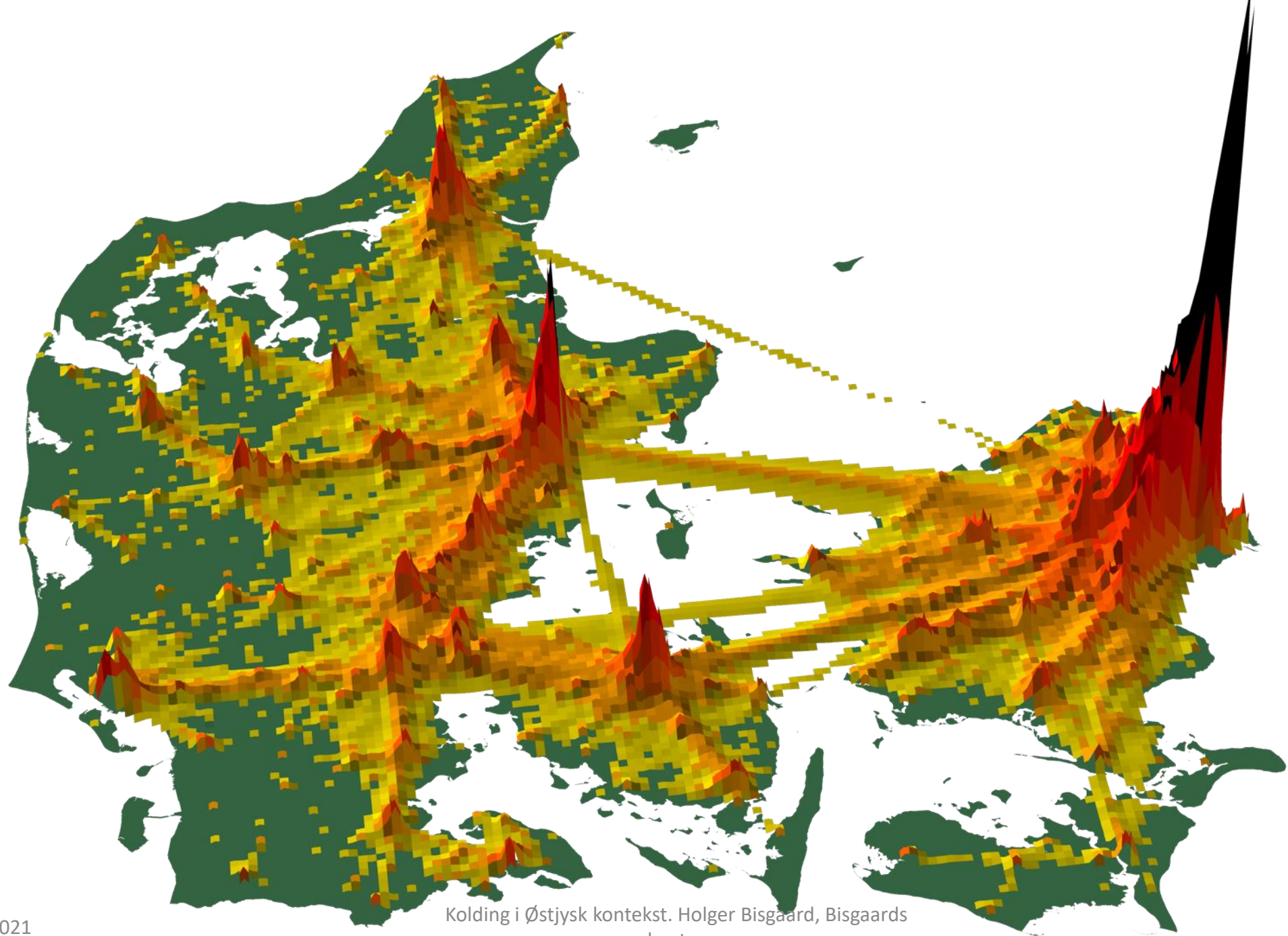
1982

2017

DIFF. 2012-2017

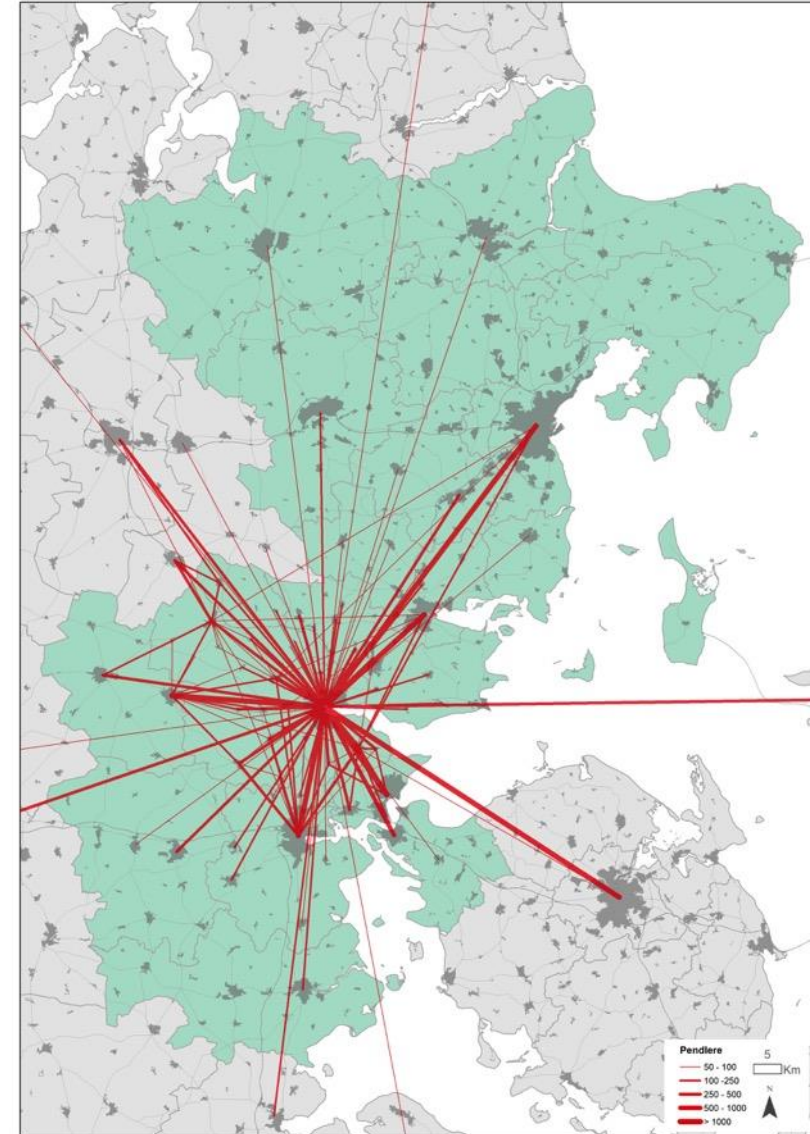
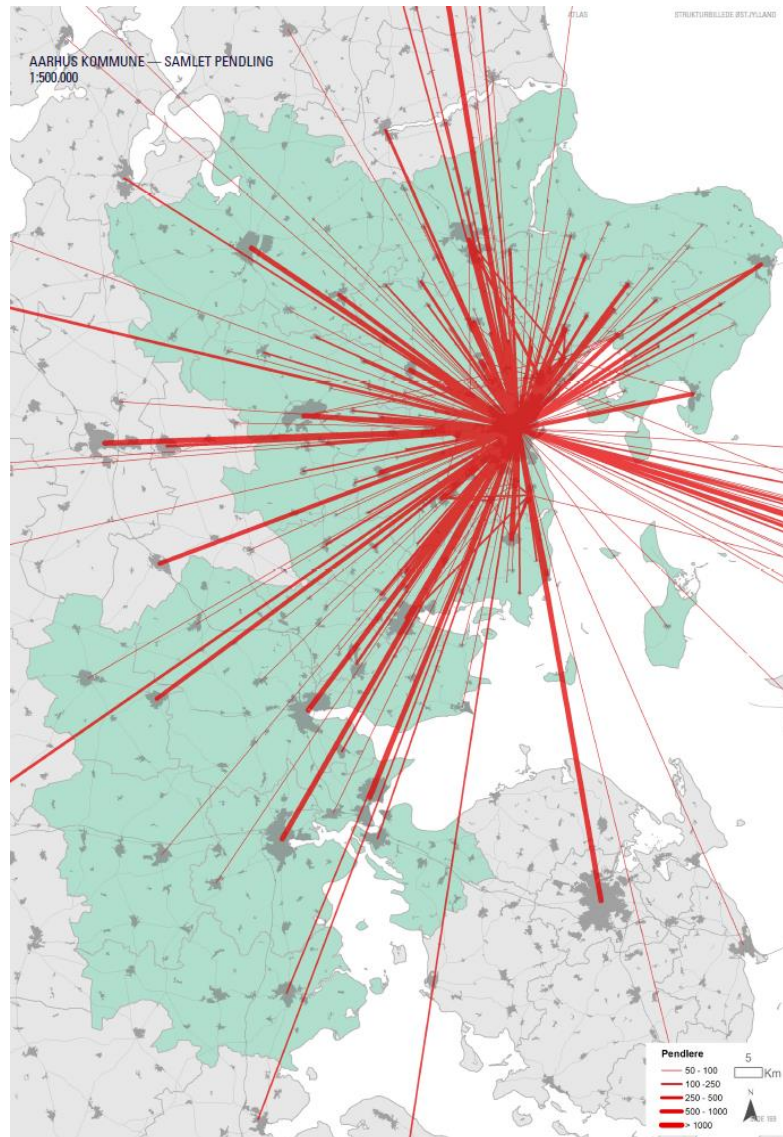
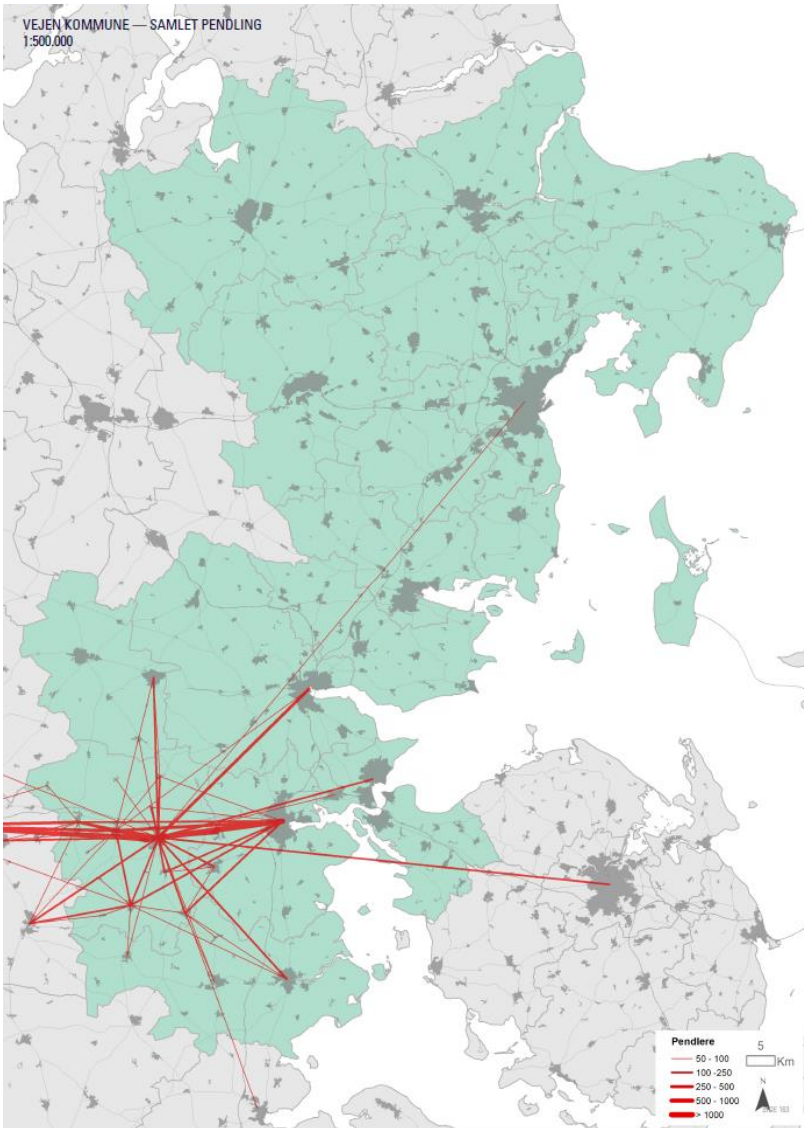
26. april 2021

Kolding i Østjysk kontekst. Holger Bisgaard, Bisgaards kontor

Vojens kommune

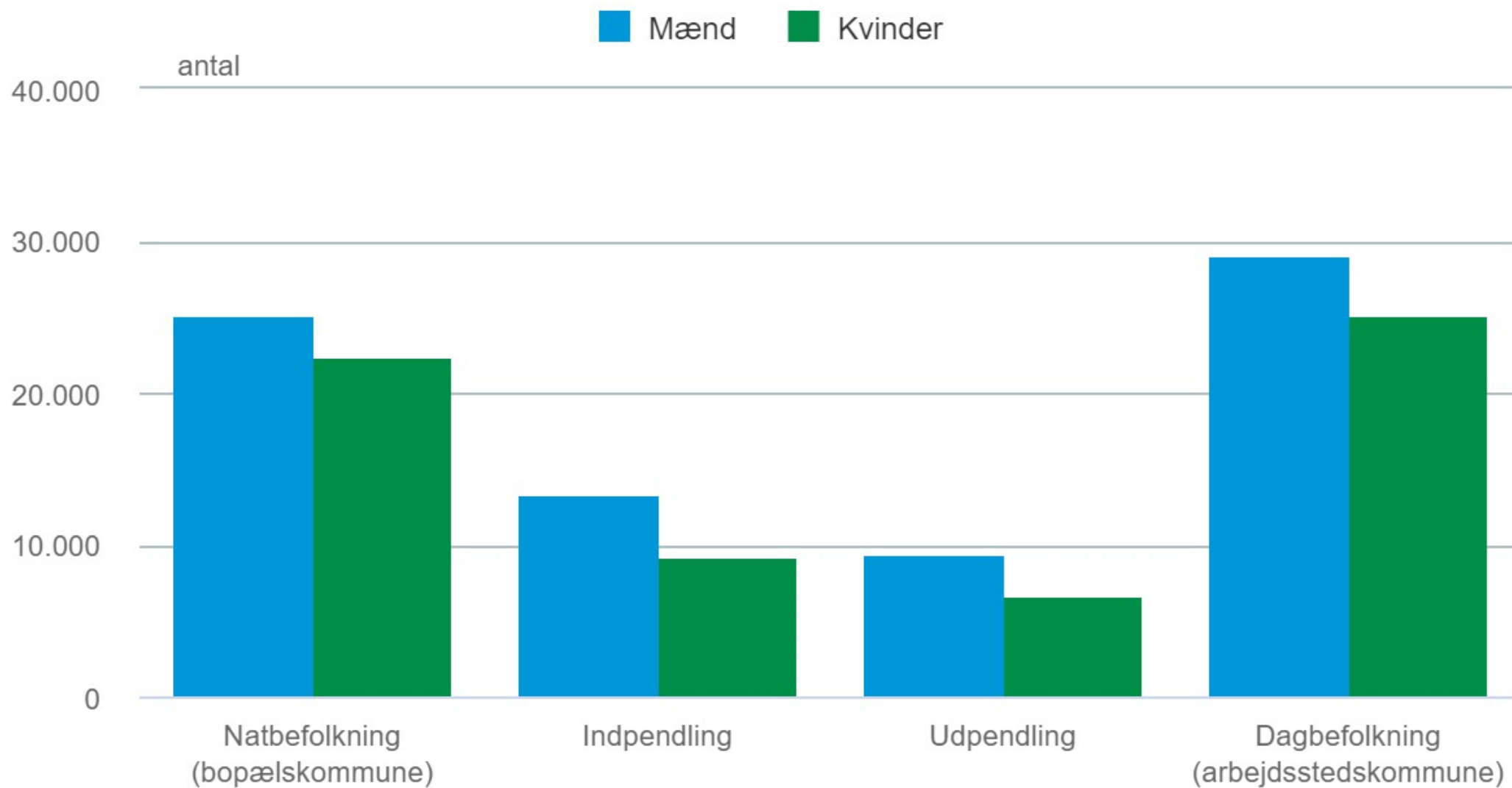
Aarhus Kommune

Vejle Kommune

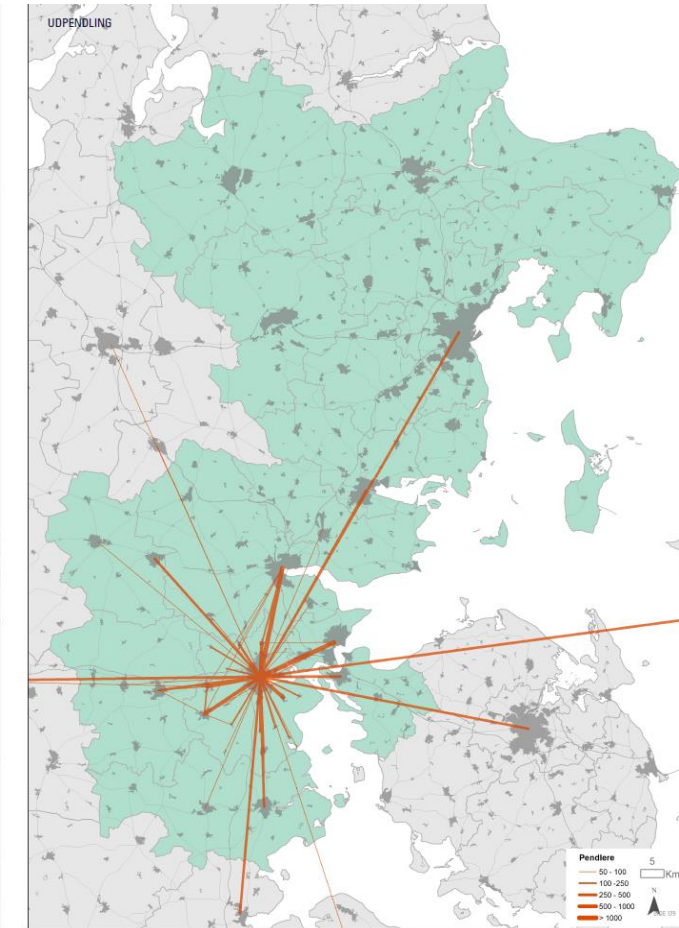
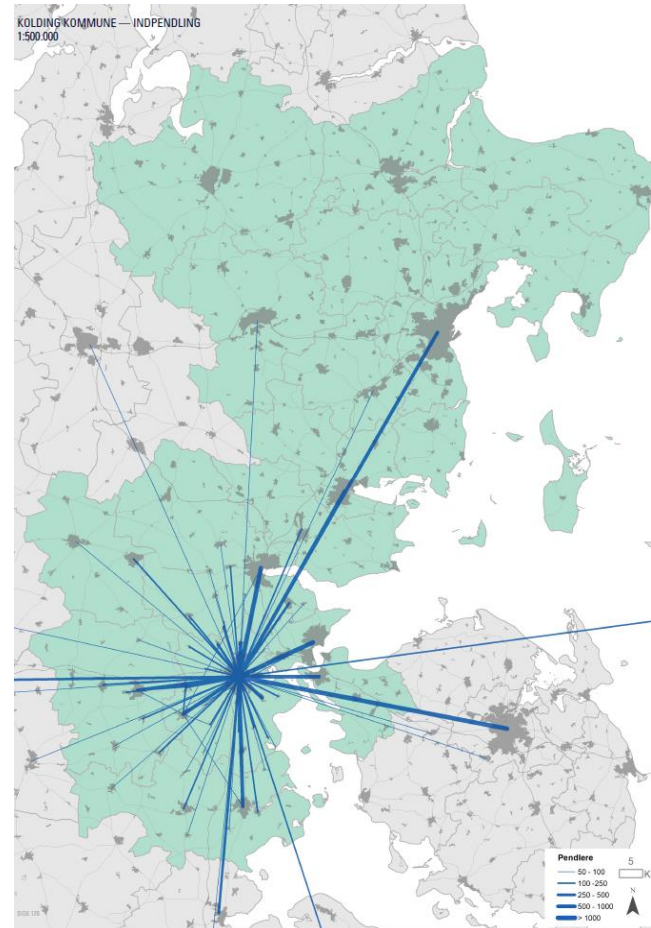
Beskæftigede (ultimo november)

Område: Kolding | Tid: 2019 | Køn:

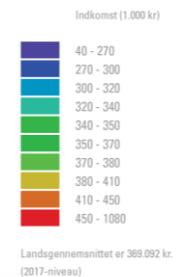
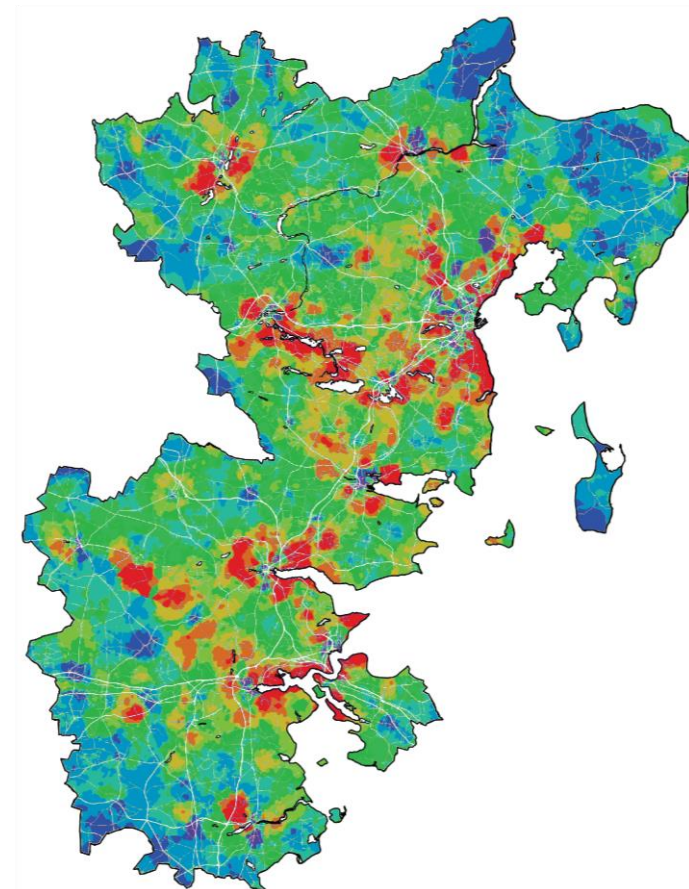
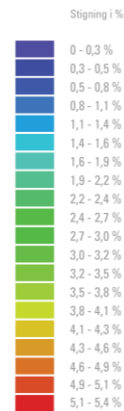
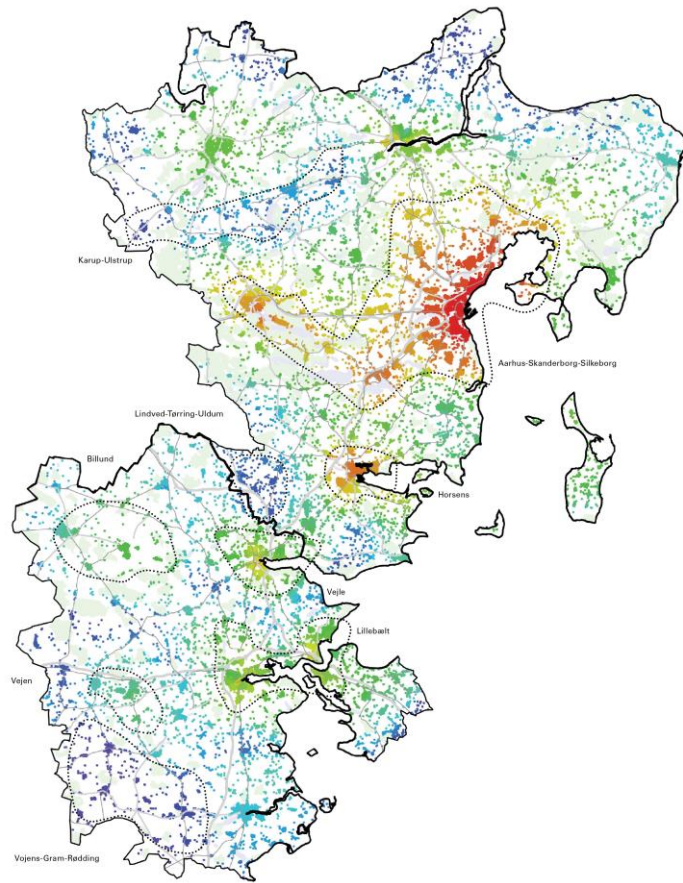

Pendling til og fra Kolding

- 16000 pendler ud af Kolding
- 23000 pendler ind til Kolding
- Hertil kommer de studerende
- 50% flere tager til Aarhusområdet end til Middelfart eller Billund

STORE FORSKELLE I INDKOMST OG I STIGNINGER I FAST EJENDOM

EJENDOMSVÆRDISTIGNING

KOLDING I ØSTJYSK KONTEKST. HOLGER BISGAARD,
BISGAARDS KONTOR

26. april 2021

HUSSTANDSINDKOMST

INDKOMSTNIVEAUET PÅ SOGNE

**Gennemsnitlig årsindkomst
for beskæftigede før skat, kr.**

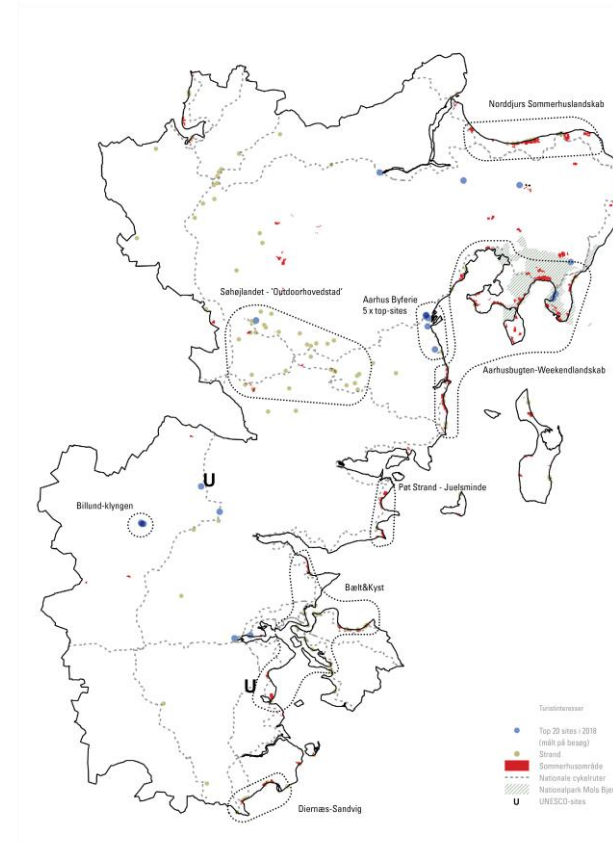
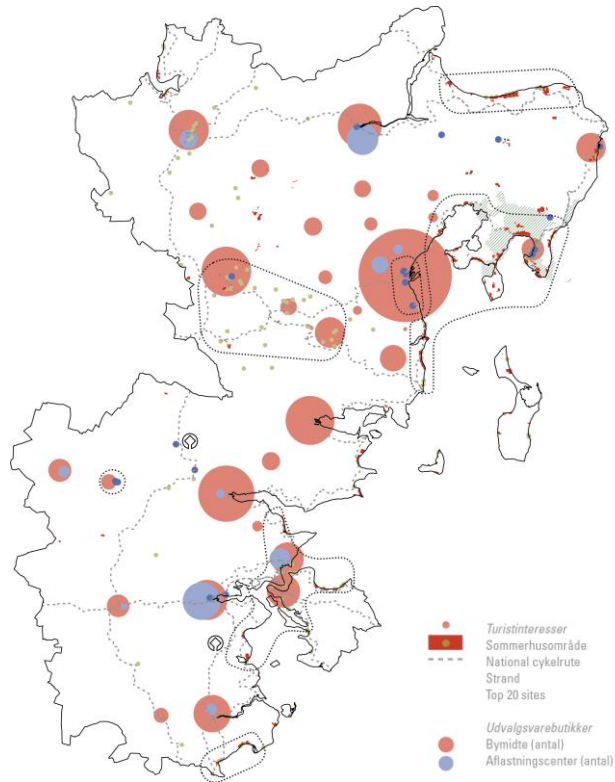
324.542

1.580.532

Kilde: AE rådet 2021

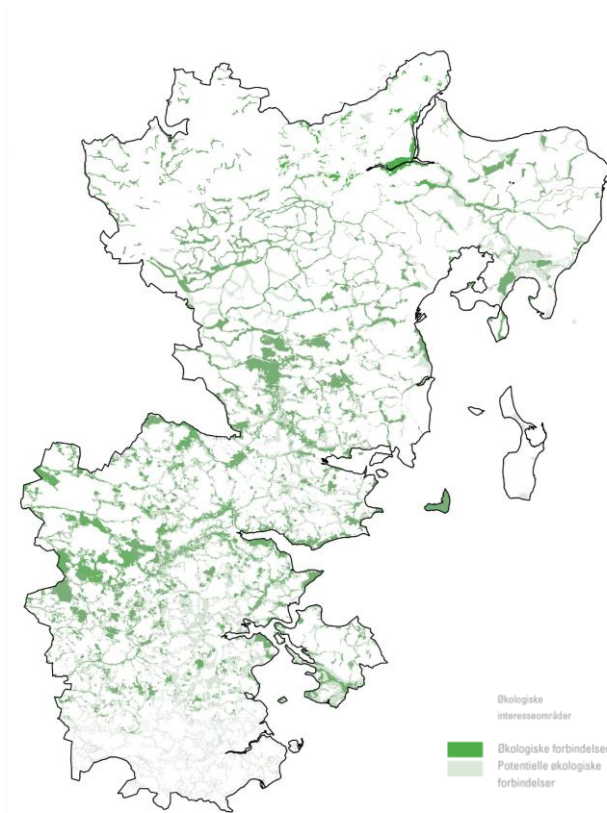
TURISME, DETAILHANDEL, FRITIDSLANDSKABET OG ANTAL OVERNATNINGER

UDVALGSVAREHANDEL OG TURISTINTERESSER

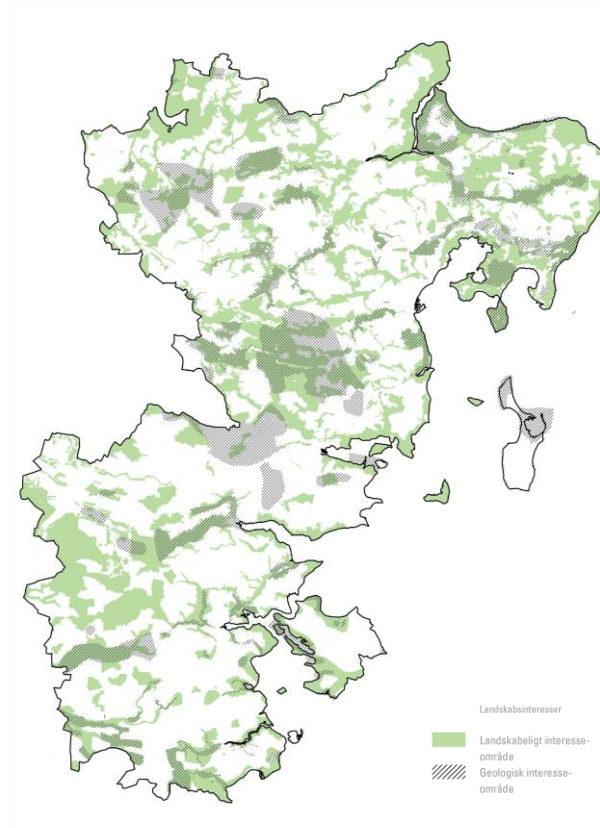
FRITIDSLANDSKABET

ØKOLOGISKE FORBINDELSER, LANDSKABSINTERESSER OG BIOSCORE

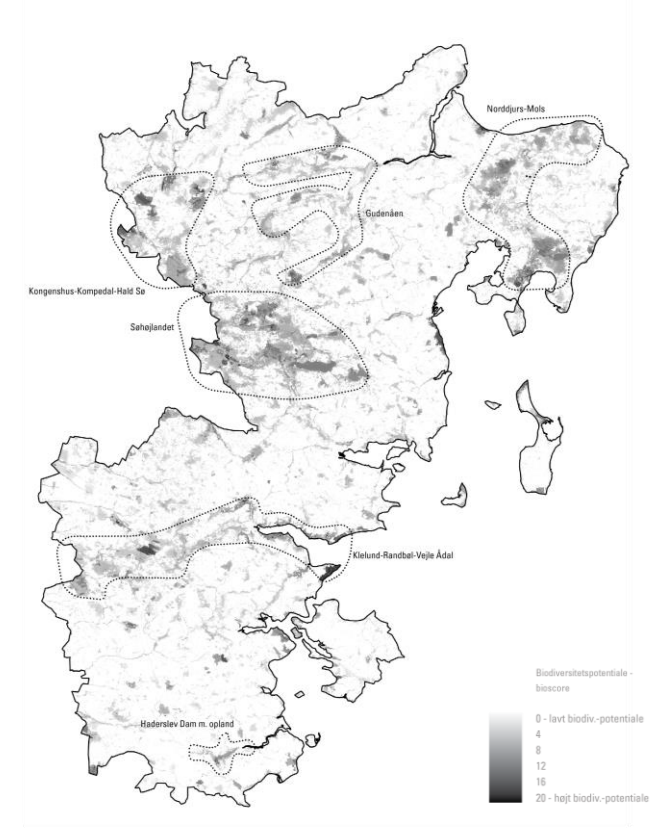
ØKOLOGISKE FORBINDELSER

KOLDING I ØSTJYSK KONTEKST. HOLGER BISGAARD,
BISGAARDS KONTOR

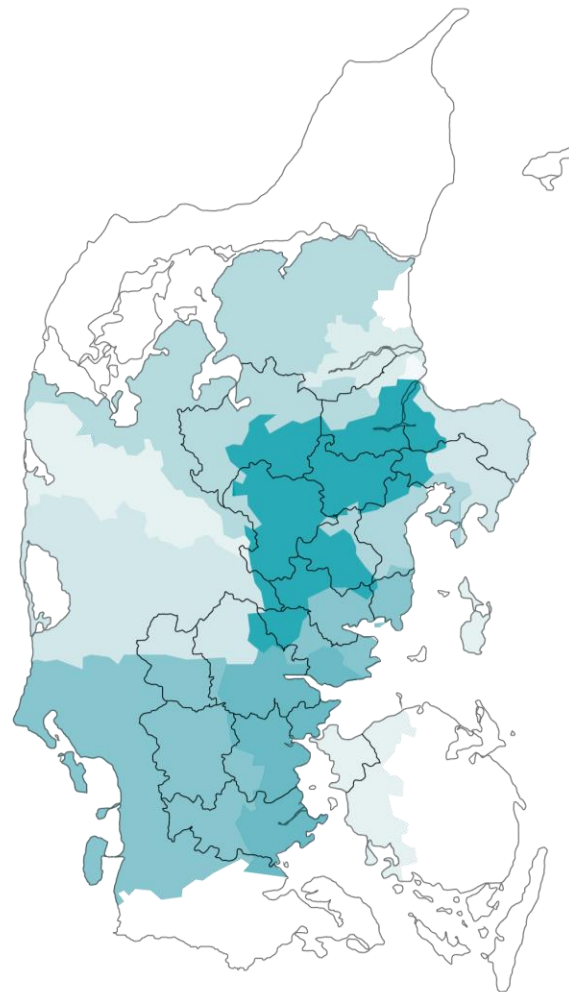
LANDSKABSINTERESSER

26. april 2021

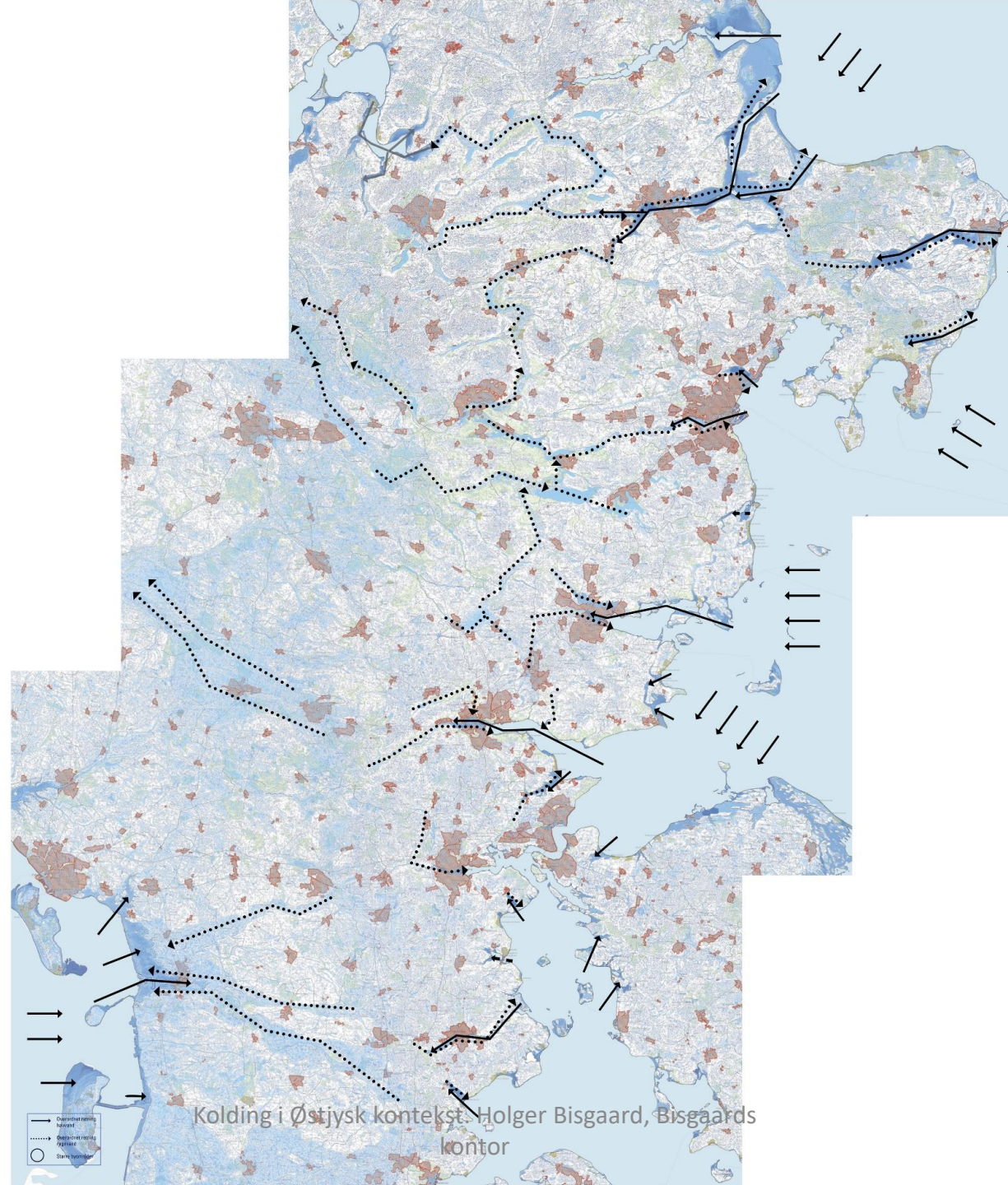
BIOSCORE

HOVEDVANDOPLANDE

- Hovedvandsopland, krydser > 10 DØM kommuner
- Hovedvandsopland, krydser 4-5 DØM kommuner
- Hovedvandsopland, krydser 2-3 DØM kommuner
- Hovedvandsopland, krydser 1 DØM kommuner

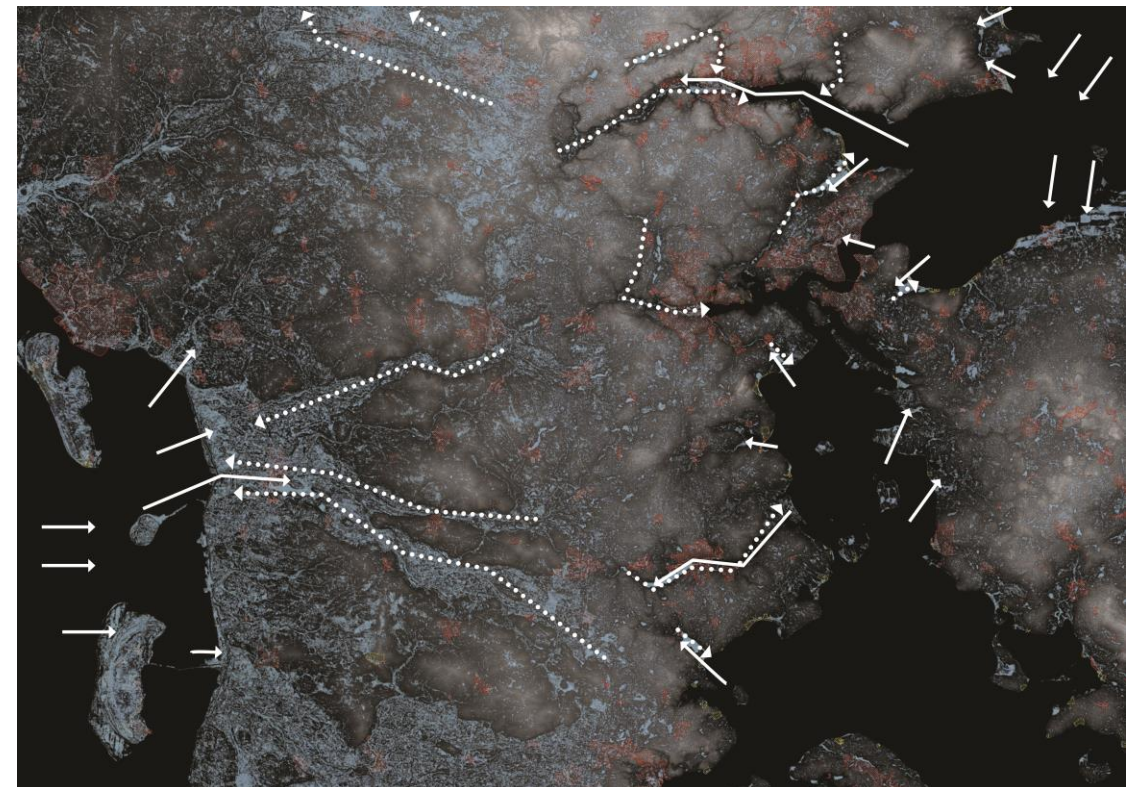
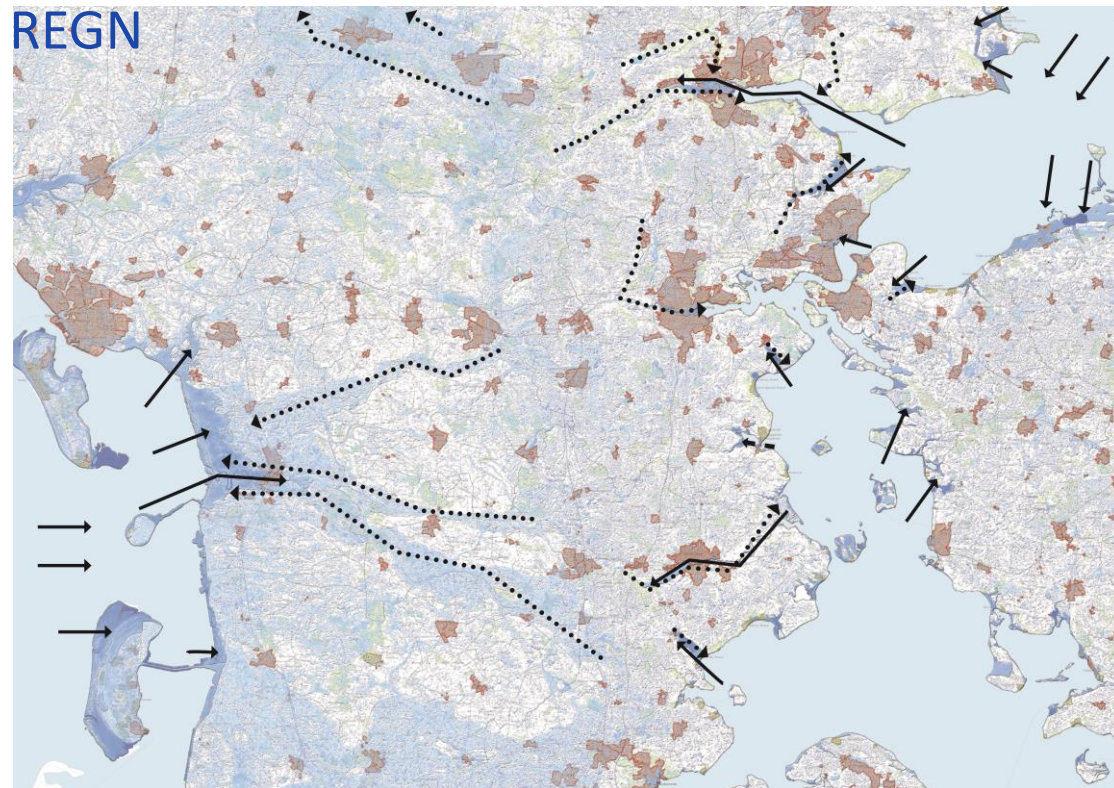
26. april 2021

KLIMAÆNDRINGER

DET SYDLIGE ØSTJYLLAND

DER KOMMER MERE VAND – 2,4 M STIGER HAVVANDET OG 60 MM

KOLDING HAR OGSÅ SINE UDFORDRINGER

FN'S VERDENSMÅL

DEN NØDVENDIGE OMSTILLING

Regeringens partnerskaber er bl.a. inde for disse emner:

- **Transport**
- **Produktion**
- **Energi- og forsyningssektoren**
- **Energitung industri**
- **Fødevarerfremstilling og landbrug**

Landbrug og DN har indgået et partnerskab om en mere bæredygtig udvikling.

Eksempler på omstilling de sidste 200 år

- Landboreformerne i slutningen af 1700 tallet
- Andelsbevægelsen
- Omstilling fra vegetabilsk til animalsk produktion
- Industriens indtog
- Velfærdsstatens opståen
- Energiomlægningen
- Informationsteknologi

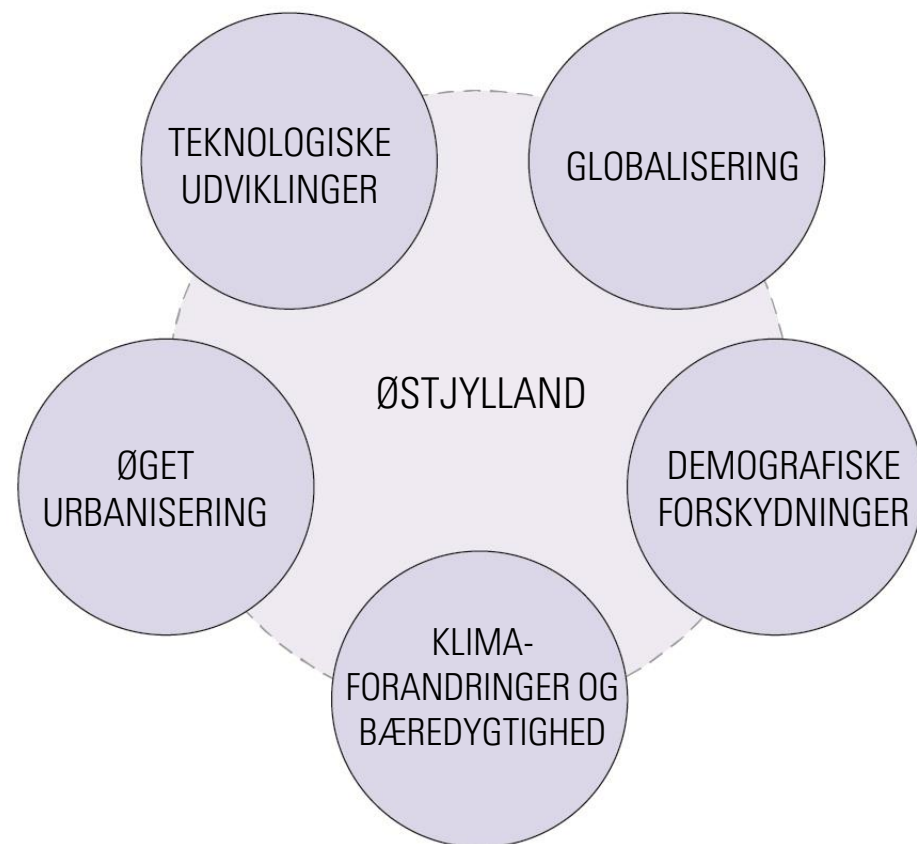

POTENTIALER OG UDFORDRINGER

VERDENSMÅL 17

- Østjylland skal have styrket sin konkurrenceevne
- Skævheden i befolkningsudviklingen
- Omstilling i erhvervslivet og landbruget
- Knytte produktion og uddannelse/forskning bedre sammen
- Større mobilitet – Hvordan løses trængslen?
- Bedre opkobling til Hamborg og hovedstadsregionen
- Klimaforandringer
- For lille biodiversitet

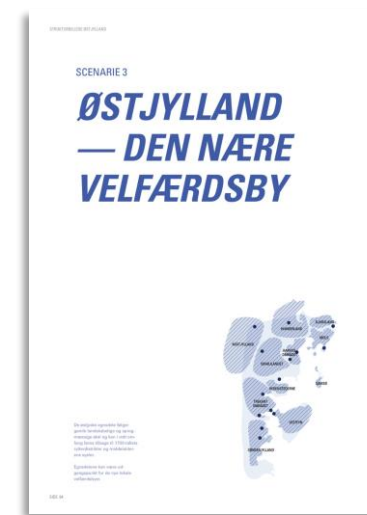
SCENARIER FOR EN BÆREDYGTIG VÆKSTREGION

5 MÅL FOR ØSTJYLLAND

- 1 ØSTJYLLAND SKAL VÆRE EN AF NORDEUROPAS VINDERREGIONER.
- 2 ØSTJYLLAND SKAL SIKRE DE BEDSTE RAMMER FOR ET ATTRAKTIVT OG SUNDT HVERDAGSLIV.
- 3 ØSTJYLLAND SKAL HAVE NORDEUROPAS BEDSTE RAMMEBETINGELSER FOR BÅDE SMÅ OG STORE VIRKSOMHEDER.
- 4 ØSTJYLLAND SKAL VÆRE BEDRE OPKOBLET PÅ EUROPA OG HØJEFFEKTIV INDEN FOR MOBILITET OG KOMMUNIKATION.
- 5 ØSTJYLLAND SKAL VÆRE I FRONT I FORHOLD TIL OPFYLDELSE AF FN'S VERDENSMÅL OG PARISAFTALEN.

PÅ VEJ MOD ET STRUKTURBILLEDE FOR ØSTJYLLAND

STRUKTURBILLEDE

?

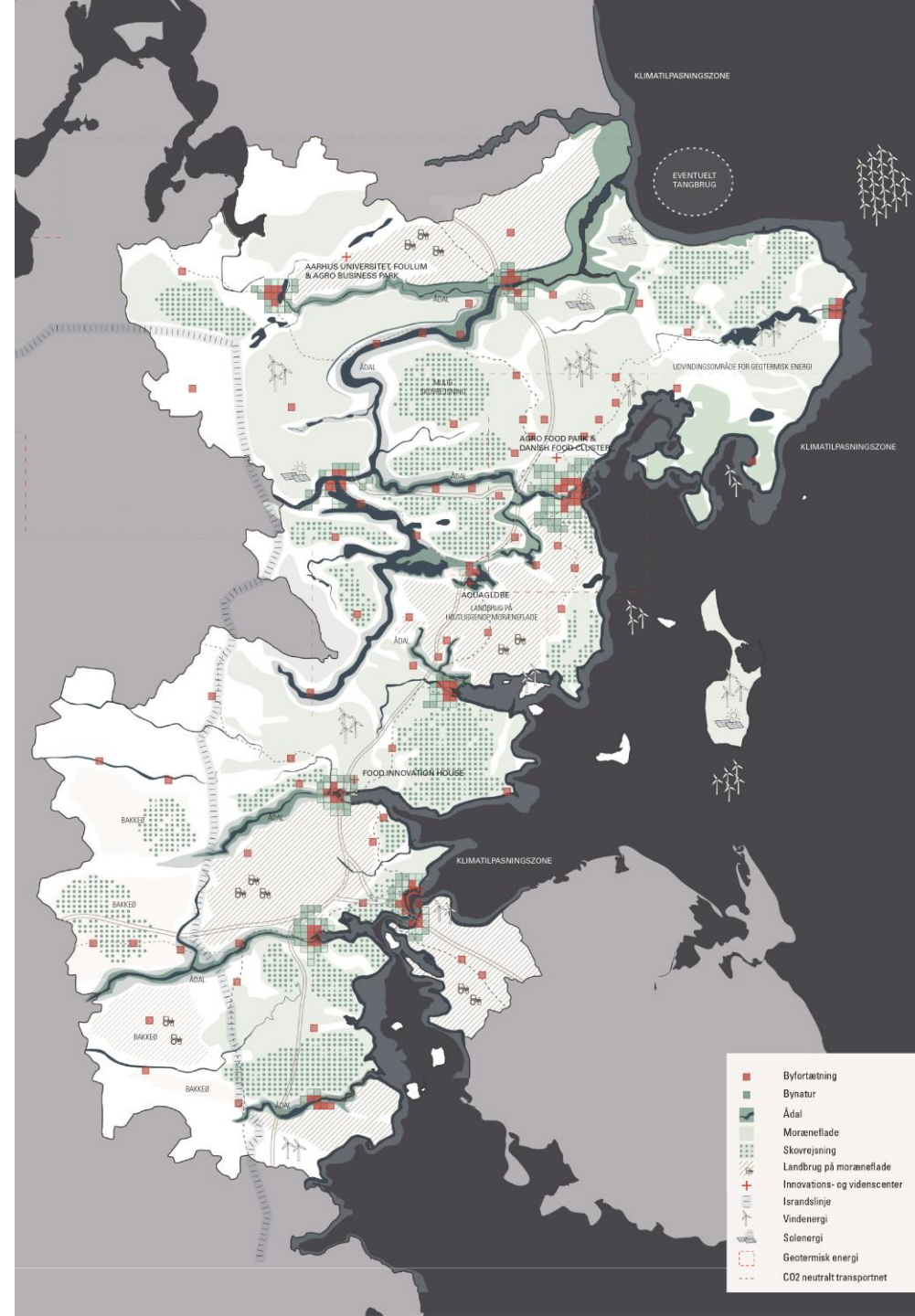
SCENARIO 1

ØSTJYLLAND — MED NATUR OG MILJØ SOM DRIVER

SCENARIO 1

ØSTJYLLAND — MED NATUR OG MILJØ SOM DRIVER

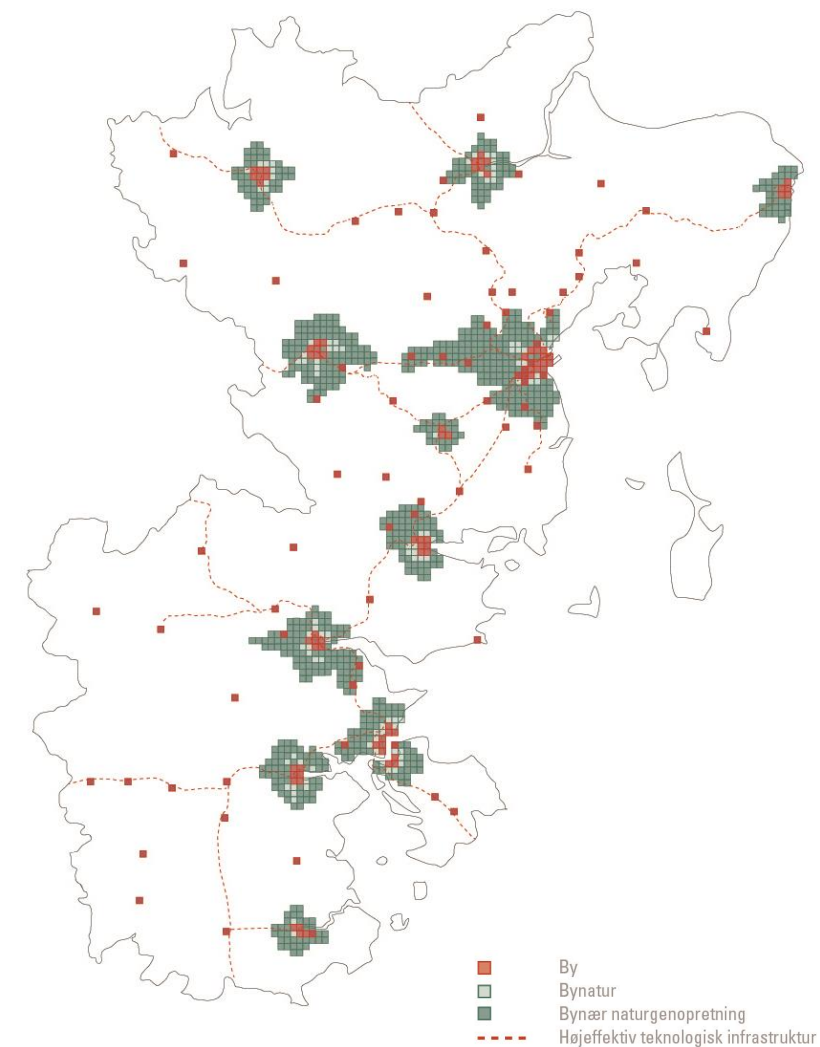
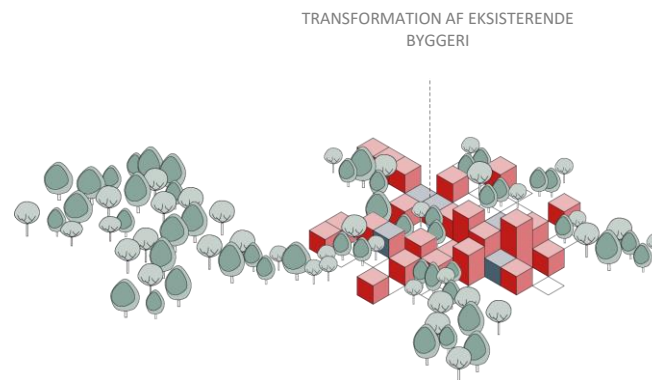
- UDVIDELSE AF NATUROMRÅDER
- JORDUDTAGNING OG OMFATTENDE MAGESKIFTE
- BYERNE BLIVER TÆTTERE BEBYGGET
- VÆRDISÆTNING AF ØKOSYSTEMTJENESTER
- ØGET BIODIVERSITET
- BYGNINGSTRANSFORMATION
- UDLÆGNING AF NYE ENERGILANDSKABER
- SATSNING PÅ CO2-NEUTRALE TRANSPORTFORMER

BYSTRUKTUR

MÅL OG HANDLINGER

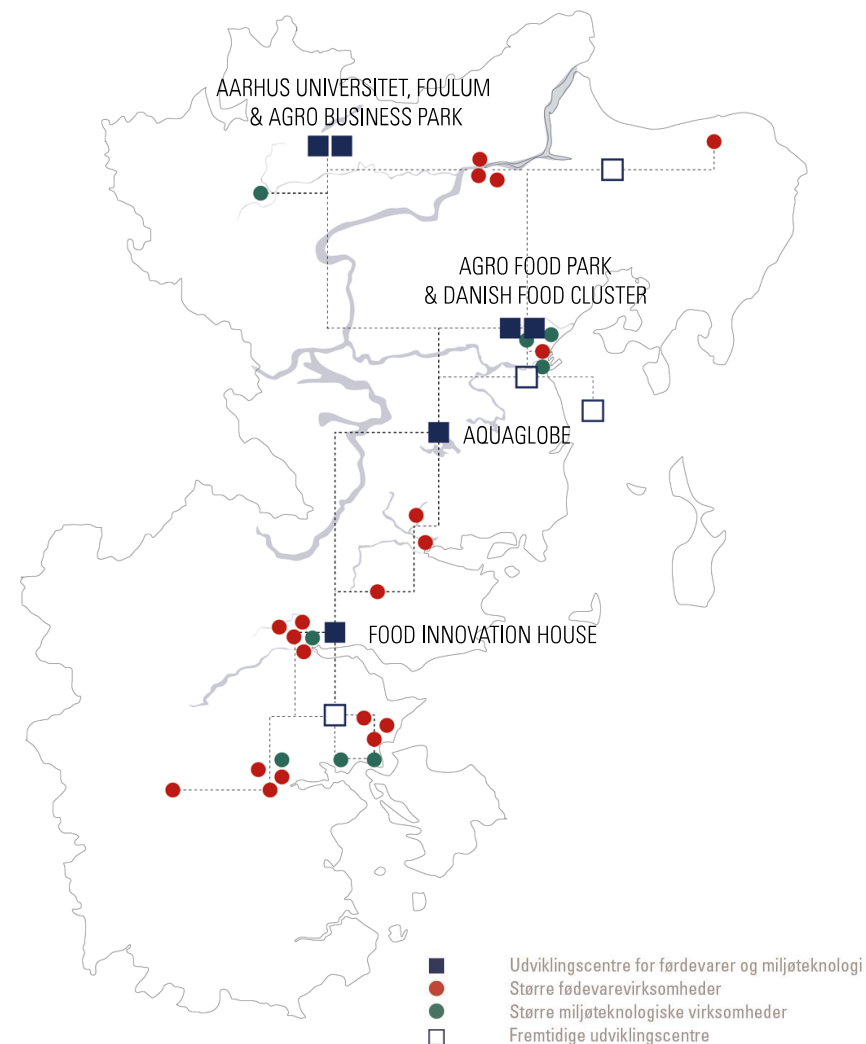
- Gradvis tilbagetrækning og omdannelse af byggeri i oversvømmelses-truede områder.
- Koncentration af ny bebyggelse i de største byer
- Satsning på bynatur og bynære naturgenopretnings-programmer som strategi for en fortsat og mere ligelig vækst i ejendomsværdierne.
- Nybyggeri i lokalt produceret træ fra nye skovområder.

ERHVERV OG TURISME

MÅL OG HANDLINGER

- Der udvikles nye forsknings- og innovationscentre inden for miljøteknologi og fødevarerproduktion.
- Omlægning af landbruget til bæredygtig produktion og flere ekstensive bedrifter som led i koordinerede naturplejeprogrammer.
- En del af fødevarerproduktionen flyttes ud i havet (fisk, tang og andre marine fødevarer).
- Udlægning af nye energilandskaber..

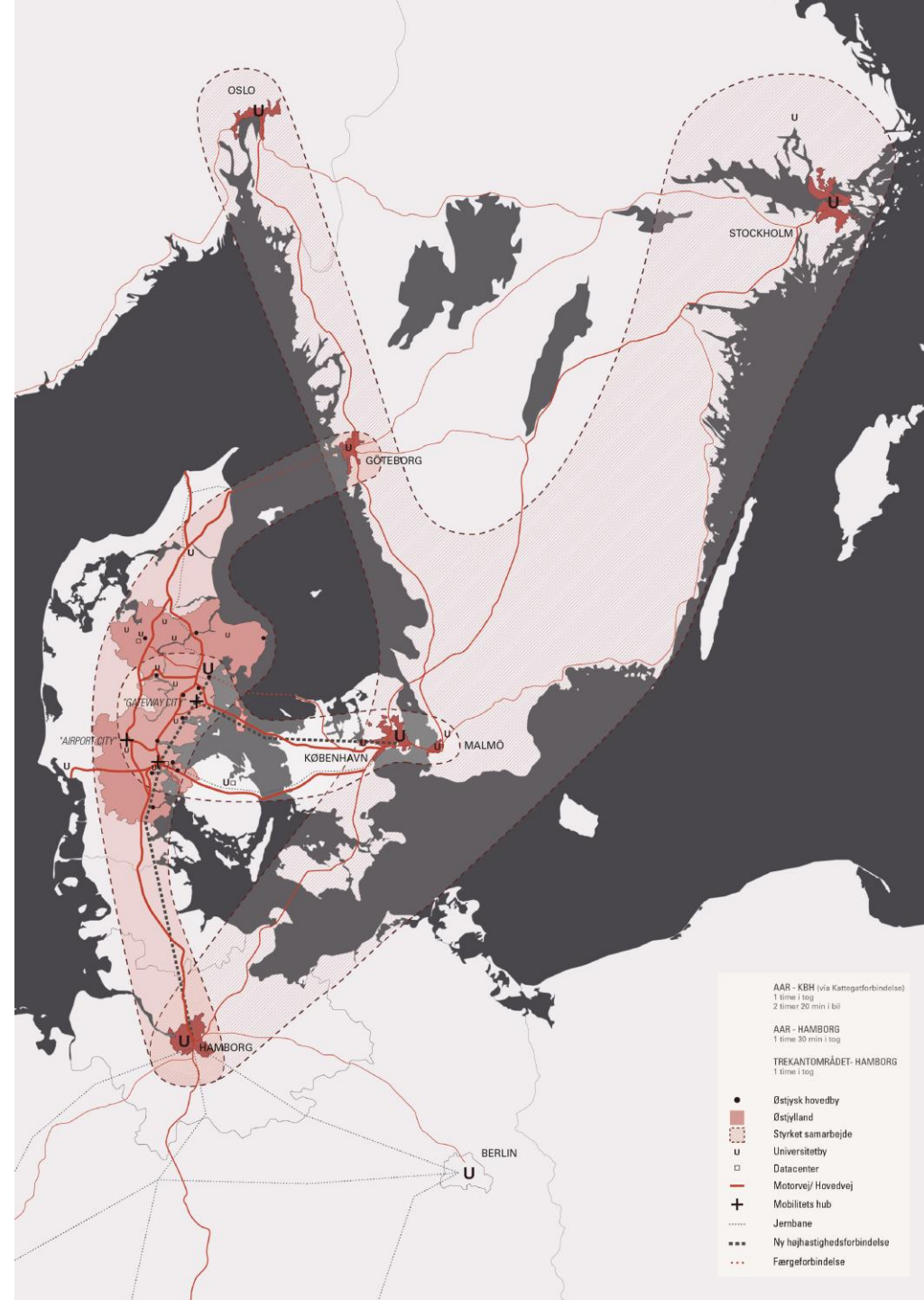
SCENARIO 2

ØSTJYLLAND — EUROPAS NYE
KONKURRENCEDYGTIGE REGION

SCENARIO 2

ØSTJYLLAND — EUROPAS NYE KONKURRENCEDYGTIGE REGION

- UDVIKLINGEN AF REGIONEN SOM TREDJE TYNGDEPUNKT I AKSEN HAMBORG-ØSTJYLLAND-HOVEDSTADSOMRÅDET
- ØSTJYLLAND OPKOBLET PÅ DET EUROPÆISKE NET AF HØJHASTIGHEDSTOG
- ØGET SATSNING PÅ NYE TRANSPORT- OG MOBILITETSTEKNOLOGIER
- SAMARBEJDE MELLEM VIDENS- OG PRODUKTIONSSEKTORER, FÆLLES ERHVERVSLOKALISERING
- KOORDINERING AF LÅNT STØRRELSE

BYSTRUKTUR

MÅL OG HANDLINGER

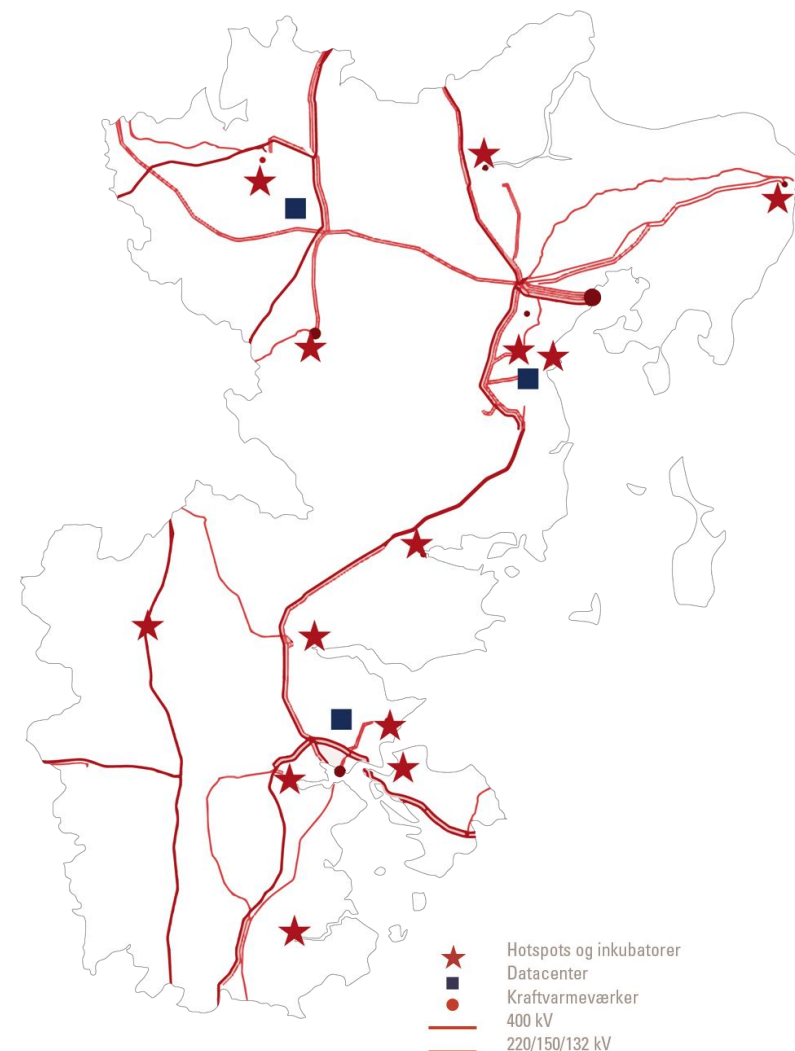
- Byvæksten foregår primært i de lidt større byer og klynger med kritisk masse i form af både fortætning og udbygning af nye byområder med god trafikbetjening.
- Etablering af en ny bystruktur (Gateway City) i forbindelse med den nye Kattegatforbindelse og højhastigheds-forbindelse mod syd.
- Der etableres i forbindelse med Billund Lufthavn en Airport City specielt til fragt.
- Der planlægges og udbygges både erhvervsområder og videnscentre som en koordineret regional indsats, der placeres optimalt i forhold til de nye og eksisterende infrastrukturer.
- Der skal arbejdes koordineret på, at regionen kan tilbyde nye typer af attraktive by- og boligmiljøer med tilhørende institutioner, der kan være med til at tiltrække højt kvalificeret arbejdskraft både regionalt, nationalt og fra udlandet.

ERHVERV OG TURISME

MÅL OG HANDLINGER

- Der foreslås opbygget en række videnscentre, hotspots og inkubatorer i de største bymidter, hvor iværksættere og start-up-virksomheder sammen med forskere og studerende fra både universiteter og professionsuddannelser kan knytte bånd og starte nye erhvervsinitiativer.
- I takt med opklassificering af elnettet i forbindelse med en overgang til langt flere elbiler og langt større brug af el vil der i Østjylland blive oprettet tre til fire erhvervs-områder, hvor der er mulighed for at placere virksomheder med et meget højt elforbrug som f.eks. datacentre.

INFRASTRUKTUR

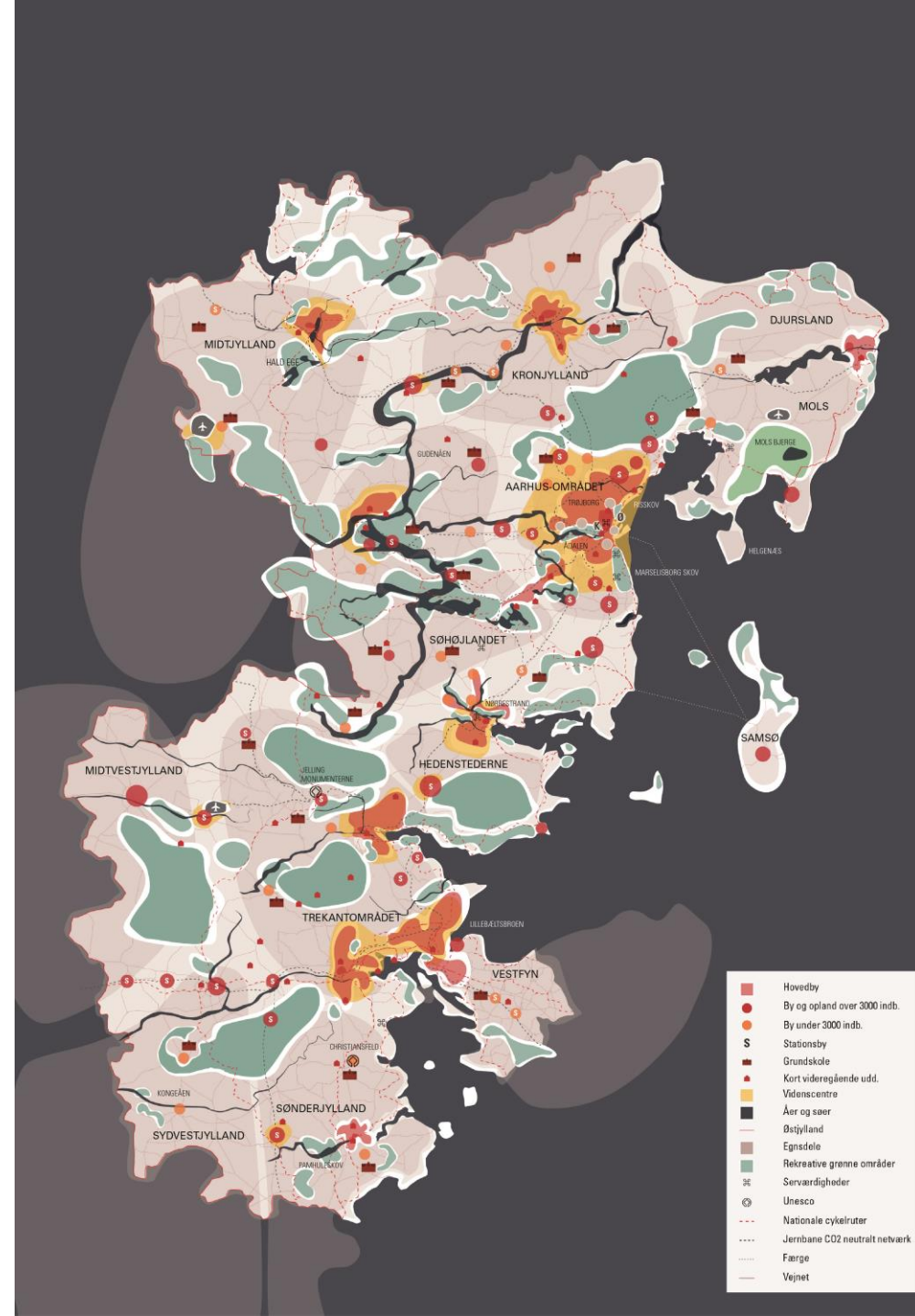
SCENARIO 3

ØSTJYLLAND — DEN NÆRE VELFÆRDSBY

SCENARIO 3

ØSTJYLLAND — DEN NÆRE VELFÆRDSBY

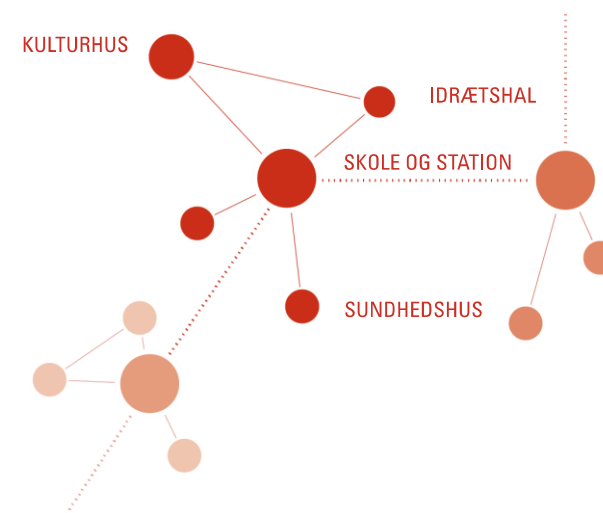
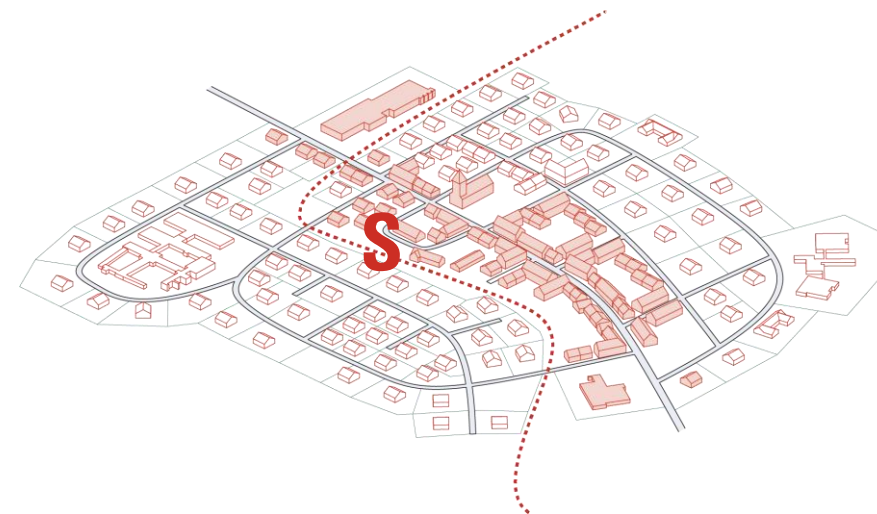
- VELFÆRDSSAMFUND VERSION 2.0
- NÆRE FÆLLESSKABER
- BORGERENGAGEMENT OG STYRKET CIVILSAMFUND
- ALTERNATIVE BOFORMER
- GENANVENDELSE AF FUNKTIONSTØMTE BYGNINGER OG STRUKTURER
- FINMASKET INFRASTRUKTUR
- VÆKST I HELE ØSTJYLLAND

BYSTRUKTUR

MÅL OG HANDLINGER

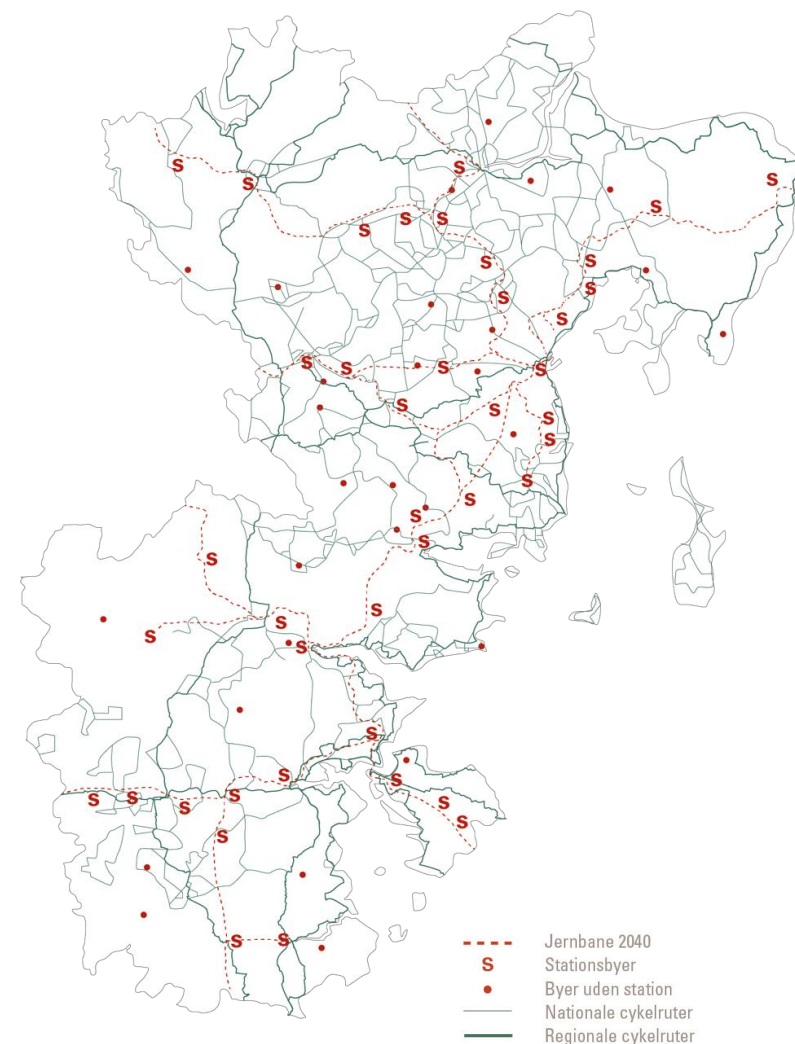
- Omdrejningspunktet for scenariet er byer på omkring 3.000 indbyggere samt stationsbyerne. Normalt er folkeskolen en vigtig institution for disse byer, og scenariet har også grundskolen som et af sine kernepunkter.
- Byfornyelsesmidler anvendes til omdannelse af hovedgader og industriområder i de mindre byer.
- Øget lokal adgang til uddannelse. Spredning af korte videregående uddannelser samt erhvervsuddannelser, så de understøtter flere lokalsamfund.
- Mulighed for at kunne indgå i et 'lifelong community' med faciliteter for alle aldre.

MOBILITET

MÅL OG HANDLINGER

- En væsentlig del af visionen går ud på at styrke forbindelserne og infrastrukturen mellem de nye velfærdsbycentre og resten af regionen, herunder til de større byer med deres udbud af både job og kulturelle tilbud.
- Der er fokus på fremkommelighed på landevejsnettet.
- Mobility-as-a-Service-koncepter udvikles sammen med implementering af BRT-systemer i landdistrikterne.
- Gode lokale fodgænger- og cykelinfrastrukturer skal understøttes med betydelige trafikinvesteringer.
- ‘Virtualisering’ eller ‘distancearbejde’ er et af svarene på trængsels-problemerne, og et tiltag der vil bidrage til at mindske CO2. Der laves incitament til, at folk, der bor i de mindre byer og arbejder i de større, fx én dag om ugen bliver i deres stationsby eller mindre by og arbejder fra et kontorfællesskab.

TILTAG FOR CO2-REDUKTION

UDTAGNING AF MARGINALJORDE OG
NATURGENOPRETNING AF TIDLIGERE
VÅDOMRÅDER

SKOVREJSNING

UDVIKLING AF GRØNNE HAVMILJØPARKER MED
TANG OG ANDRE MARINE FØDEVARER

OMLÆGNING TIL BÆREDYGTIGT LANDBRUG OG
FÆRRE HUSDYR

BYFORTÆTNING NEDSÆTTER TRANSPORT-
BEHOVET, OG MERE KAN FOREGÅ MED
KOLLEKTIV TRAFIK, CYKEL ELLER PÅ GÅBEN

ØGET GENANVENDELSE OG ENERGIOPTIMERING
AF DEN EKSISTERENDE BYGNINGSMASSE SAMT
STØRRE ANVENDELSE AF TRÆ I BYGGERIET

REDUKTION AF TRANSPORTBEHOVET Gennem
DECENTRALISERING AF SERVICEUDBUD

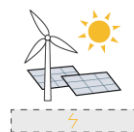
BYSTRUKTUREN TILPASSES, SÅ DEN I
HØJERE GRAD FREMMER KOLLEKTIV
TRAFIK OG CYKLER

DER ETABLERES SUPERCYKELSTIER I DE STØRRE
BYERS OPLANDE. DEN KOLLEKTIVE TRANSPORT
MELLEM BYERNE STYRKES

DET KOLLEKTIVE TRANSPORTSYSTEM MELLEM
BYERNE ELEKTRIFICERES OG UDBYGGES, SÅ
BILFORBRUGET KAN BLIVE MINDRE

ENERGIFORSYNING Gennem VIND, SOL OG
JORD – OG UDVIKLING AF LAGRING AF EL

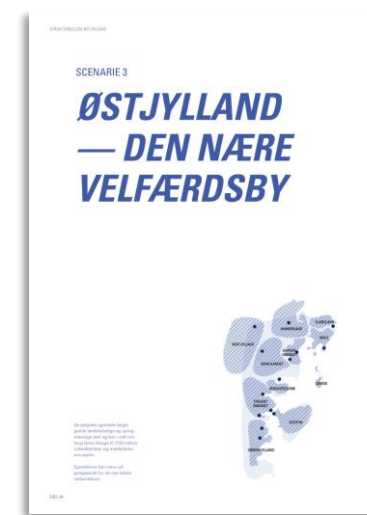

UDFASNING AF TRANSPORT BASERET PÅ
FORBRÆNDINGSMOTORER

REDUKTION AF PENDLINGSBEHOV Gennem
SAMLING AF BEFOLKNINGSVÆKSTEN I DE
STØRRE BYER – TOGREJSER ERSTATTER BIL-
OG FLYREJSER

PÅ VEJ MOD ET STRUKTURBILLEDE FOR ØSTJYLLAND

STRUKTURBILLEDE

?

TAK

HOLGER BISGAARD, BYPLANKONSULENT, BISGAARDS KONTOR